

KERKBEHEER

In deze uitgave:

- Jaarbrief Protestantse Kerk in Nederland over ontwikkeling ledental
- Nieuwe mogelijkheden inzetten voor Kerkbalans 2015
- Richtlijnen voor de begroting 2015
- Het collecterooster 2015 en het overleg met het college van diakenen

VERENIGING VOOR

KERKRENTMEESTERLIJK

BEHEER IN DE PKN

De Leeuwenbergh Utrecht (boven) en de Rank Nieuwegein

nieuwe inbouw Zuiderkerk Enkhuizen

van hoogevest architecten

Bureau voor
Architectuur en
Restauratie

Bureau voor
Consultancy

Bureau voor
Architectuurhistorie
Kariatiden

www.vanhoogevest.nl
volg ons op

Joriskerk Amersfoort

De kracht in vellen offset.

Roto Smeets

Roto Smeets Grafiservices

Een bedrijf dat vecht voor de successen van zijn klanten. Of het nu gaat om vellen offset, pre-media, nabewerking, pre-distributie of distributie... Superstrong, sharp, safe & fast.

Grafiservices

T 030 - 282 28 22

T 040 - 250 50 00

www.rsgrafiservices.nl

**VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.**

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

KERKORGELBOUWERS

J.L. VAN DEN HEUVEL

vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl <http://vandenheuvel-orgelbouw.nl>

Amstelwijckweg 44, 3316 BB DORDRECHT Tel. 078 6 17 95 40

RIDDER
LEIDERS EN
KOPERSLAGERS
A SKINS FOR BUILDINGS COMPANY

DE SPECIALIST IN ONDERHOUD EN RESTAURATIE

Ook kunt u bij ons terecht voor een vrijblijvende begroting t.b.v. een subsidieaanvraag.

Vestiging Ridder Noord:
Marowijne 41
1689 AR Zwaag

Vestiging Ridder Zuid:
Dommelstraat 31
5347 JK Oss

ACADEMIEGEBOUW UTRECHT

WWW.RIDDERLEIDERS.COM INFO@SKINSFORBUILDINGS.COM T +31 (0) 888 111 888

Dorpskerk Vaassen

Een **goede verstaanbaarheid** in de kerk is niet altijd eenvoudig te realiseren. Door een veelheid aan akoestische factoren is het nodig een professionele en ervaren partner in te schakelen.

Schaapsound is dé leverancier op het gebied van kerkgeluids-installaties, projectie en videoapparatuur en moderne oplossingen voor de kerktelefoon.

Niet alleen door jarenlange ervaring in honderden kerken, maar ook door ons specialisme in het zelf ontwikkelen van hoogwaardige, innovatieve producten. **Zo kunnen we optimaal inspelen op uw specifieke situatie.**

schaapsound

Kaartenmakerstraat 18
2984 CB **Ridderkerk**
0180-41 46 00

Baileystraat 2a,
8013 RV **Zwolle**
038-785 19 77

Mussenberg 7
6049 GZ **Roermond**
0475-33 69 44

www.schaapsound.nl
info@schaapsound.nl

KERKBEHEER

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Mr. P.A. de Lange, Piershil, voorzitter
 Drs. C. de Raadt, Bodegraven, vice-voorzitter
 W.G. Roseboom, Nieuwegein, secretaris
 Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
 Ing. D.J. van Cuilenburg AA/MA, Leiden, penningmeester,
 Drs. H. van der Burg, Bedum, 2e penningmeester
 mevr. E.J. Steensma-Dijk, Hoofddorp, lid
 Prof. ir. M.J.L. Tiernego, Breda, lid
 Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid.

Ereleden

D.G. Bijl, Th.L. van Hazel en
 drs. G. van Soest

Redactie

W.G. Roseboom, voorzitter, J.C. Riemersma,
 H.L. Roth en R.M. Belder, eindredacteur

Centraal Bureau

Nicolaas Maessingel 271D,
 3311 KS Dordrecht
 E-mail: info@kerkrentmeester.nl;
 Tel. 078 - 639 36 66, fax. 078 - 631 59 49
 Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen € 24,- per abonnement; 6 t/m 10 abonnementen € 22,- per abonnement en 11 en meer abonnementen € 20,- per abonnement. Abonnementsprijs voor niet-leden € 27,- per abonnement. Deze prijzen zijn exclusief 6 pct. BTW. ISSN 1568-8712

Vormgeving

Grafisch Bureau DUS BV, Rotterdam

Druk

Roto Smeets Grafiservices

Oplage

7.000 ex.
 © september 2014

Foto omslag

Protestantse kerk Westerbork

INHOUD

Begroting en collecterooster voor 2015	265
Protestantse Kerk in Nederland verliest bijna 60.000 leden	267
Hervormde gemeente Streefkerk winnaar van de Marsh/Mercer Award	270
Met Kerkbalans het jaar rond	272
Wegzakkende kerk baart Ammerstol zorgen	272
Aanpassing minimum loon	272
Nieuwe vormen van predikantschap	273
Kalender voor kerkrentmeesters	274
Gereformeerde kerk Nijkerk stoot Goede Herderkerk af	274
Foldermateriaal voor Kerkbalans 2015	275
Nieuwe mogelijkheden inzetten voor Kerkbalans 2015	276
Kennis over verduurzamen van kerken bundelen	276
Het collecterooster 2015 en het overleg met het college van diakenen	277
De orgelbank	278
Restauratie Domkerk kan starten	278
Richtlijnen begroting 2015 voor de plaatselijke gemeenten	279
In Boijl luidt de klok weer	282
Eén eredienst in trouwkerkje Leur	282
Grote kerk Enkhuizen leeg	282
"Grote invloed elite op protestants kerkinterieur"	283
Nationaal plan voor kerken	283
Agenda voor kerkrentmeesters	284
Vrijwilligers ('donateurs van tijd') in een belangenstrijd	285
Informatie over 'echte' natuurbegraafplaatsen	286
2013 goed jaar voor SKG	286
Subsidie jonge werkloze	286
Restauratie Nieuwe Kerk in Groningen	286
Oude Friese kerken vormen grootste museum van Friesland	287
Vaticaan in rode cijfers	288
Voor energiecollectief al 1.300 kerken aangemeld	288
Stichting Kerken voor Kerken	288
Evangelische Kerk Duitsland krimpt met 200.000 leden	288
Onderscheidingen van de VKB	289
Insignes van de Protestantse Kerk in Nederland	289

Voorzitterskolom

Mr. Peter A. de Lange

Begroting en collecterooster voor 2015

In de aanloop naar de totstandkoming van de begroting plegen het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen met de kerkenraad en met alle daarvoor in aanmerking komende organen van de gemeente overleg over de in samenhang met het door de kerkenraad vastgestelde beleidsplan op te stellen begrotingen en het collecterooster van het komend kalenderjaar [zie ordi- nantie 11.6.1].

Van belang is om te beoordelen of er vanuit de beleids-voornemens in het beleidsplan incidentele dan wel structurele aanpassingen van de begroting aan de orde zijn. Zijn er specifieke projecten? Is er een (tijdelijke) wijziging in de pastorale bezetting? Vervolgens wordt er gekeken naar de invulling van het ontwerp collecterooster. Van belang zijn daarbij de plaatselijke ontwikkelingen. Moeten er bijvoorbeeld specifieke collecten worden gehouden voor specifieke projecten? Ook komt de vraag aan de orde in hoeverre er invulling kan/moet worden gegeven aan de door de landelijke kerk voorgestelde collectes. Informatie over het landelijke collecterooster vindt u op www.pkn.nl, onder "Steun ons" op de oranje balk. Uitgebreide informatie was ook bijgesloten bij Kerkinformatie van juli-augustus 2014. De door de landelijke kerk voorgestelde collecten, die elders in deze editie zijn opgenomen, zijn op basis van vrijwilligheid.

Als hulpmiddel bij het bepalen van de bedragen voor specifieke posten op de begroting treft u in dit nummer de bekende "Richtlijnen begroting 2015 voor de plaatselijke gemeenten" aan.

Bij de lasten springen de kosten van het pastoraat het meest in het oog. De ontwikkeling van de predikantstrak-tementen lijkt echter opnieuw mee te vallen in 2015. De bedragen zijn nog niet definitief vastgesteld, maar door een overschot in de jaarrekening over 2013 ligt een nieuwe onttrekking aan de reserve restitutie bijdragen voor de hand. Voorzichtigheidshalve kunnen de pasto-raatskosten dan worden gelijkgesteld aan de realiteit van het lopende jaar, en dat is een meevaller. Ook bij de verplichte bijdragen als kerkrentmeesterlijk quotum en bijdrage voor de Solidariteitskas worden geen stijgingen verwacht.

Bij de raming van de bijdragen van de gemeentelieden dient u uit te gaan van de plaatselijke gegevens ten aanzien van geefgedrag, het aantal leden, etc. Geldwer-ving is een belangrijk onderwerp en hangt nauw samen

met de begroting, maar valt buiten het bestek van deze rubriek.

De procedure gaat verder met het indienen van de ontwerpbegrotingen en het opgestelde gemeenschappe-lijke ontwerp collecterooster bij de kerkenraad, voor 1 november.

Nadat de kerkenraad de begrotingen voorlopig heeft vastgesteld, stelt de kerkenraad de leden van de gemeen-te in de gelegenheid hun mening over de begrotingen kenbaar te maken. Daarna stelt de kerkenraad de begrotingen en het collecterooster vast.

De kerkenraad legt elk jaar vóór 15 december de begro-tingen voor het komende kalenderjaar met – ter informa-tie bijgevoegd – het beleidsplan aan het regionale college voor de behandeling van beheerszaken voor.

Ik wens u veel wijsheid bij het uitvoeren van deze belang-rijke taak, zodat het kerkenwerk ook in 2015 voortgang kan vinden.

dekkerdrukwerken

hortensiastraat 10, 8903 JN leeuwarden
telefoon: (058) 233 00 00 www.dekkerdrukwerken.nl
u kunt nu ook via onze website bestellen, zie "webdrukkerij"

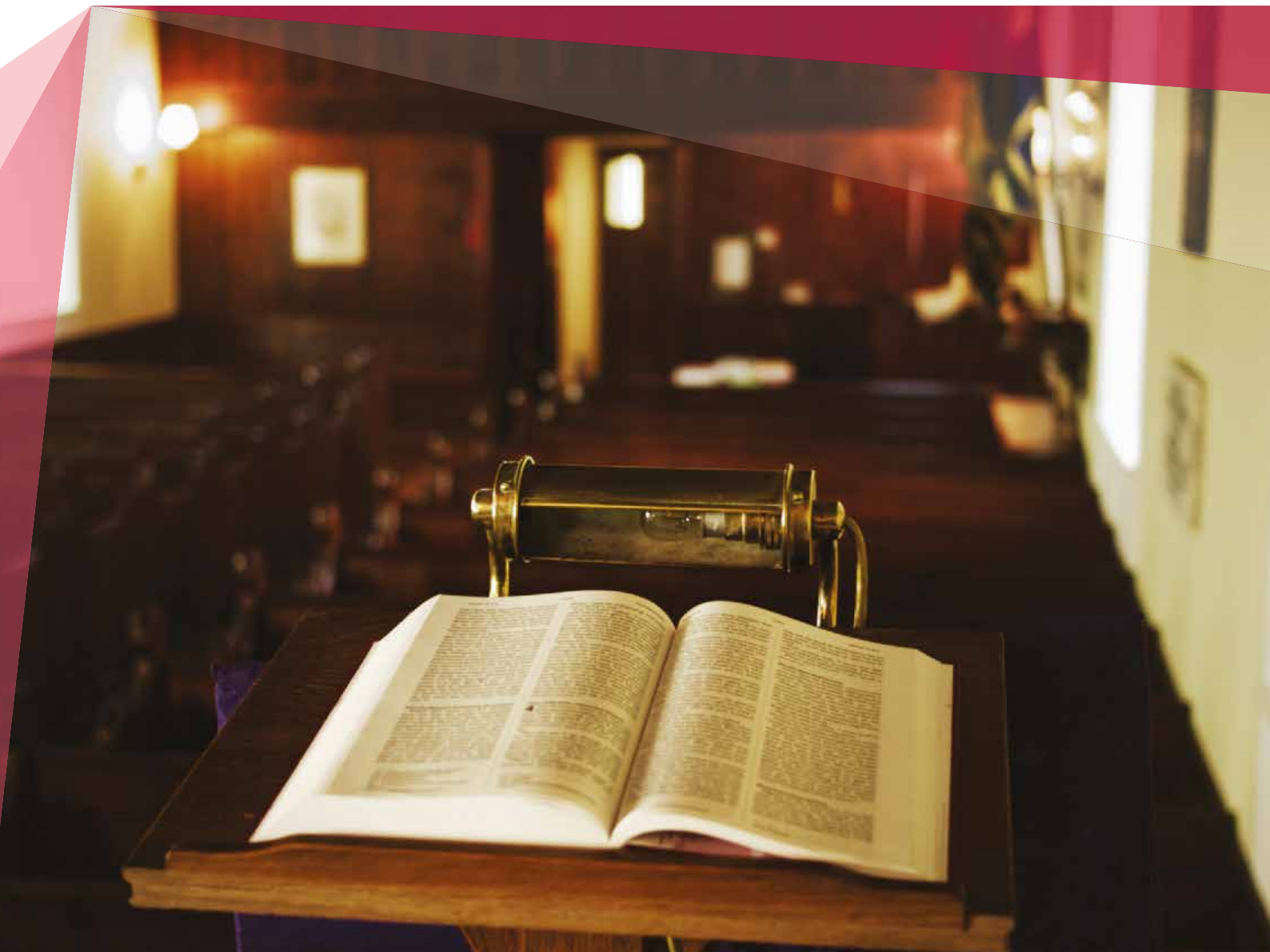
VOORDELIGE COLLECTEBONNEN

1,00	1,25	1,50	2,00	2,50	5,00
1,00	COLLECTEBONNEN				5,00

bouwen voor de eeuwigheid met leisteem Natuurleien voor de restauratiebranche

Wij leveren de juiste kwaliteit met een betrouwbaar en deskundig advies.

De VKB biedt in samenwerking met Marsh en Mercer een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen:

Marsh:

- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- brandverzekering
- fraude- en berovingverzekering
- wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- rechtsbijstandverzekering
- werkgeversaansprakelijkheid

Mercer:

- groepsreis/ongevallenverzekering
- ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- persoonlijke ongevallenverzekering
- vervangingsverzekering predikanten
- verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- WGA-ERD verzekering
- zorgverzekering

Uw contactpersoon

Pieter Stoeltie | T: 020 - 54 17 539 | E: info.vkb@mmc.com

Uw contactpersoon

Ramona van Leeuwen | T: 010 - 40 60 905 | E: info.vkb@mmc.com

Protestantse Kerk in Nederland verliest bijna 60.000 leden

R.M. Belder

Uit de Statistische Jaarbrief 2014 die op 25 april 2014 op de vergadering van de generale synode te Lunteren gepresenteerd werd, blijkt dat de Kerk vorig jaar 59.837 leden verloor (zie overzicht hiernaast). De Kerk telt nu nog 2.026.000 leden. De samenstellers, drs. R.E. Bolwijn en dr. H.G. Dane, wijzen er in hun inleiding op dat nieuw in deze jaarbrief de presentatie van enkele z.g. dynamische gegevens is, zoals het aantal mensen dat in het afgelopen jaar gedoopt is en het aantal mensen dat belijdenis heeft gedaan. Omdat in LRP wordt geregistreerd voor welke datum een mutatie geldt, kan worden geconstateerd dat in 2013 de zondag voor Pasen de belangrijkste belijdeniszondag was, gevolgd door de zondag van Pinksteren en Pasen.

De jaarbrief begint met een overzicht van de ontwikkeling van het aantal leden van de kerk met daarbij ter vergelijking de ontwikkeling van het aantal inwoners van ons land (zie overzicht hiernaast). Zoals bekend heeft de stijging van het aantal leden in 2011 te maken met de overstap van de SMRA naar de LRP als bron voor de gegevens over het ledental van de kerk.

Kerkelijke betrokkenheid in de provincie/regio

Verder biedt de Jaarbrief een helder overzicht in de kerkelijke betrokkenheid, voorzover het de Protestantse Kerk in Nederland betreft, in regionaal verband in relatie tot het aantal inwoners.

Het aantal leden van de Protestantse Kerk in Nederland bedraagt 12 pct. van de Nederlandse bevolking. Friesland is de meest protestantse provincie met meer dan 26 pct. leden op het totaal van de Friese bevolking. Noord-Brabant en Limburg en Noord-Holland scoren met resp. 3,3 en 5,6 procent het laagst.

Meerjarenvergelijking

Meerjaren vergelijking	Inwoneraantal	Ledental PKN Nederland	Ledenverlies	Percentage ledental t.o.v. inwonertal
1.1.2006	16.334.210	2.329.284		14,3
1.1.2007	16.357.992	2.267.220	62.064	13,9
1.1.2008	16.405.399	2.207.009	60.211	13,5
1.1.2009	16.485.787	2.149.136	57.873	13,0
1.1.2010	16.574.989	2.096.774	52.362	12,6
1.1.2011	16.655.799	2.044.531	52.243	12,3
1.2.2012	16.732.537	2.152.993	+108.462	12,9
1.1.2013	16.777.964	2.085.843	67.150	12,4
1.1.2014	16.827.775	2.026.006	59.837	12,0

Kerkelijke betrokkenheid per provincie/ regio

Provincie	Inwoners	Ledental PKN	In procenten
Friesland	646.282	171.555	26,5
Gelderland	2.019.612	357.559	17,7
Groningen/Drenthe Noord-Brabant en	1.071.597	185.241	17,3
Limburg	3.599.576	117.177	3,3
Noord-Holland	2.740.442	152.597	5,6
Overijssel-Flevoland	1.539.662	246.639	16,0
Utrecht	1.253.625	195.615	15,6
Zeeland	380.620	75.067	19,7
Zuid-Holland	3.576.359	524.556	14,7
Nederland	16.827.775	2.026.006	12,0
	=====	=====	===

Ontwikkeling ledental per soort gemeente

De Statistische Jaarbrief geeft een duidelijk inzicht in het ledental gerekend naar de verschillende bloedgroepen, namelijk protestants, hervormd, gereformeerd en luthers. Per 1.1.2014 zag dat overzicht er uit (met tussen haakjes het percentage over het totaal per bloedgroep), zoals op pagina 268 is weergegeven. Dat overzicht geeft aan dat bijna 54 procent van het ledental van de Kerk lid is van een protestantse gemeente; 36 pct. van het ledental hoort onder de hervormde gemeenten; 10 pct. van het ledental bij gereformeerde kerken, terwijl 0,5 pct. van de leden van de Kerk onder de lutherse gemeenten gerekend kan worden.

Van het totaal aantal leden dat onze Kerk per 1 januari 2014 had, is bijna 40 pct. belijdend lid, bijna 43 pct. is dooplid, terwijl 17 pct. tot de niet in de kerkorde genoemde categorie 'Overigen' behoort.

Leeftijdsopbouw

Van de 2.026.006 leden per 1 januari 2014 behoren 298.097 leden (bijna 14,7 pct.) in de leeftijdscategorie 0 – 19 jaar; 394.466 (19,5 pct.) in de categorie 20 – 39 jaar; 577.260 leden (28,5 pct.) vallen in de categorie 40 – 59 jaar; 572.537 (28,3 pct.) in de categorie 60 – 79 jaar, terwijl 183.646 leden (9,1 pct.) thuishoren in de categorie vanaf 80 jaar. Onderverdeeld naar de aard van het lidmaatschap is de situatie zoals in het 2e overzicht op pagina 268. ▶

Ontwikkeling ledental per soort gemeente

Gemeente	Totaal	Belijdend	Doop	Overig
Protestants	1.084.710 (53,5)	435.146 (40,1)	456.186 (42,0)	193.378 (17,9)
Hervormd	729.121 (36,0)	250.027 (34,3)	346.060 (47,5)	133.034 (18,2)
Gereformeerd	200.972 (10,0)	109.964 (54,8)	75.244 (37,4)	15.764 (7,8)
Luthers	<u>11.203 (0,5)</u>	<u>4.015 (35,9)</u>	<u>4.776 (42,6)</u>	<u>2.412 (21,5)</u>
Totaal	2.026.006 =====	799.152 (39,5) =====	882.266 (43,5) =====	344.588 (17,0) =====

Leeftijdopbouw

Leeftijd	Belijdend lid	Dooplid	Overigen	Totaal	
t/m 19 jaar	0,1 pct.	29,1 pct.	11,8 pct.	14,7 pct.	mensen over het algemeen nog volop deel uit van het maatschappelijk leven, al of niet betaald in maatschappelijke organisaties e.d. Pas vanaf 80 jaar is er een tendens zich meer terug te trekken uit vrijwilligerswerk en maatschappelijke betrokkenheid. Voor de kerk is de leeftijdsgrens van 80 jaar volgens de samenstellers dus relevant.
20 – 39 jaar	9,2 pct.	27,8 pct.	22,0 pct.	19,5 pct.	
40 – 59 jaar	30,9 pct.	24,9 pct.	32,0 pct.	28,4 pct.	
60 – 79 jaar	43,4 pct.	14,9 pct.	27,4 pct.	28,3 pct.	
vanaf 80 jaar	<u>16,4 pct.</u>	<u>3,3 pct.</u>	<u>6,8 pct.</u>	<u>9,1 pct.</u>	
Totaal	100	100	100	100	

De samenstellers van de Statistische Jaarbrief wijzen er op dat in het overzicht de z.g. twintig jaartermijn is doorgezet. Nu de AOW-leeftijd niet langer gefixeerd is op 65 jaar, is deze leeftijdsgrens op den duur minder relevant.

Daarnaast signaleren sociologen niet langer een doorlopende derde levensfase, aansluitend op het arbeidzame leven, maar onderscheiden zij een derde en een vierde levensfase. In de derde levensfase maken

Predikanten

De Jaarbrief biedt een helder overzicht van de ontwikkeling van het aantal predikanten over de periode 2006 – 2014.

Leeftijdopbouw van predikanten

Predikanten	2014	2013	2011	2010	2006
t/m 34 jaar	140	133	145	136	135
35 – 49 jaar	760	785	915	998	1.355
50 – 65 jaar	<u>1.958</u>	<u>1.967</u>	<u>2.056</u>	<u>2.040</u>	<u>1.857</u>
Totaal	2.858 =====	2.885 =====	3.116 =====	3.174 =====	3.347 =====

De samenstellers merken hierbij op dat de vergrijzing zich de komende jaren lijkt door te zetten door twee factoren:

- De geleidelijke verhoging van de reguliere leeftijd voor emeritaat, parallel aan de verhoging van de leeftijd voor de AOW.
- De tendens onder predikanten met (recht op) emeritaat om werkzaam te blijven, dan wel in de eigen gemeente, dan wel in een andere gemeente. Naar schatting blijft momenteel tien procent van de predikanten die kunnen stoppen met werken, verbonden aan een gemeente.

Gemeenten

Vervolgens gaat de Jaarbrief in op de ontwikkeling van het aantal gemeenten naar denominatie. Dat overzicht is als volgt:

Ontwikkeling gemeenten naar denominatie

Soort gemeente	2006	2013
Protestantse gemeente	434 (24 pct.)	726 (45 pct.)
Hervormde gemeente	866 (47 pct.)	572 (36 pct.)
Gereformeerde kerk	465 (26 pct.)	267 (17 pct.)
Evangelisch-Lutherse gemeente	<u>51 (3 pct.)</u>	<u>39 (2 pct.)</u>
Totaal	1.816 gemeenten	1.604 gemeenten

Het soort gemeenten ziet er per provincie of regio naar de situatie per 1 januari 2013 uit zoals op pagina 269 is weergegeven:

Aantal gemeenten in relatie tot aantal leden

Verder geeft de Jaarbrief inzicht in het aantal gemeenten en het aantal leden per provincie of regio, waardoor een beeld ontstaat van het gemiddeld aantal leden per gemeente. Uit onderstaand overzicht blijkt dat dit per regio enorm verschilt.

Zoals eerder opgemerkt, vormt Zuid-Holland de grootste kerkprovincie met bijna 26 procent van het aantal leden, terwijl in deze provincie met 298 gemeenten ook de meeste gemeenten (ruim 18 pct.) gevestigd zijn. De kleinste regio vormt Zeeland met 75.067 leden ofwel bijna 4 pct. van het totaal aantal leden met 106 gemeenten, wat neerkomt op 6,6 pct. van het totaal aantal gemeenten. Het totaal overzicht geeft aan dat het gemiddeld aantal leden per gemeente

Aantal gemeenten naar denominatie

Provincie/regio	Protestantse gemeente	Hervormde gemeente	Gereformeerde kerk	Evangelisch-Lutherse gemeente	Totaal
Friesland	134 (18,5 pct.)	60 (10,5 pct.)	35 (13,1 pct.)	1 (2,6 pct.)	230 (14,3 pct.)
Gelderland	100 (13,8 pct.)	104 (18,2 pct.)	28 (10,5 pct.)	6 (15,4 pct.)	238 (14,8 pct.)
Groningen-Drenthe	86 (11,8 pct.)	72 (12,6 pct.)	54 (20,2 pct.)	5 (12,8 pct.)	217 (13,5 pct.)
Noord-Brabant en Limburg	72 (9,9 pct.)	46 (8,0 pct.)	15 (5,6 pct.)	4 (10,3 pct.)	137 (8,5 pct.)
Noord-Holland	93 (12,8 pct.)	24 (4,2 pct.)	7 (2,6 pct.)	7 (17,9 pct.)	131 (8,2 pct.)
Overijssel-Flevoland	57 (7,9 pct.)	48 (8,4 pct.)	32 (12,0 pct.)	3 (7,7 pct.)	140 (8,7 pct.)
Utrecht	39 (5,4 pct.)	48 (8,4 pct.)	17 (6,4 pct.)	3 (7,7 pct.)	107 (6,7 pct.)
Zeeland	59 (8,1 pct.)	34 (5,9 pct.)	11 (4,1 pct.)	2 (5,1 pct.)	106 (6,6 pct.)
Zuid-Holland	86 (11,8 pct.)	136 (23,8 pct.)	68 (25,5 pct.)	8 (20,5 pct.)	298 (18,6 pct.)
Totaal	726	572	267	39	1.604

Aantal leden per gemeente

Provincie/regio	Aantal leden	Aantal gemeenten	Gemiddeld aantal leden	Jaar	Gemiddelde bijdrage €
Friesland	171.555	230	746	2005	246
Gelderland	357.559	238	1.502	2006	256
Groningen/Drenthe	185.241	217	864	2007	263
Noord-Brabant/Limburg	117.177	137	855	2008	271
Noord-Holland	152.597	131	1.165	2009	277
Overijssel-Flevoland	246.639	140	1.762	2010	283
Utrecht	195.615	107	1.828	2011	284
Zeeland	75.067	106	708	2012	285
Zuid-Holland	524.556	298	1.760		
Totaal	2.026.006	1.604	1.263		
	=====	=====	=====		

Vervolg van pagina 268)

1.263 bedraagt, maar de verschillen per regio zijn erg groot.

Inkomsten

Tenslotte geeft de Jaarbrief een overzicht van de inkomsten levend geld (vrijwillige bijdragen, collecten en giften) en van de totale inkomsten (=levend geld vermeerderd met rente, huuropbrengst, pacht e.d.).

De Statistische Jaarbrief geeft tenslotte nog een overzicht van de gemiddelde bijdrage per belijdend lid per jaar over de periode 2005-2012.

De samenstellers, dr. H.G. Dane en drs. R.E. Bolwijn, merken op dat sinds 2005 sprake is van een stijging van de bijdrage per belijdend lid per

jaar, maar de stijging is de laatste jaren zichtbaar afgevlakt en compenseert niet meer de inflatie.

Inkomsten	2006 €	2007 €	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €	2012 €
Levend geld (x 1.000)	230.122.	233.918.	236.927.	237.252	237.690	236.833	233.268
Index	100,0	101,6	102,9	103,2	103,3	102,9	101,4
Totale inkomsten (x 1.000)	267.476.	274.839.	281.975.	283.413.	277.720.	277.847	275.274
Index	100,0	102,8	105,4	106,0	103,8	103,9	102,9
Aandeel levend geld in totale inkomsten	86 pct.	85,1 pct.	84,0 pct.	83,7 pct.	85,6 pct.	85,2 pct.	84,7 pct.

Hervormde gemeente Streefkerk winnaar van de Marsh/ Mercer Award

Een bedrag van € 57.607,00 had de Hervormde gemeente van Streefkerk nog nodig voor de restauratie van het kerkgebouw. De gemeente bedacht hiervoor een zeer originele en dorpsbrede aanpak, waarmee zij de winnaar van de Marsh/ Mercer Award 2014 is geworden. Voor het project met de titel 'Werk aan Streefkerk', was een geldwervingstraject opgezet in de vorm van een 24-uursactie met tal van activiteiten voor alle bewoners van het dorp. Denk hierbij aan paalzitten, een talentenjacht, een ontbijtactie, de Sterkste Man van Streefkerk en een wijnproeverij. Het project is een mooi werkbaar voorbeeld voor andere gemeenten.

Als u Streefkerk binnenkomt ziet u hem al staan, de hervormde kerk. Beeldbepalend voor het dorpsgezicht. Dit is de reden geweest om heel de gemeente van Streefkerk te betrekken bij het restauratieproject.

De projectgroep bestaande uit twee kerkrentmeesters en vier gemeentelieden bedacht een 24-uurs actie met activiteiten voor jong en oud, man en vrouw, kerkelijken en niet-kerkelijken.

Ruim een jaar van tevoren is de projectgroep gestart met de eerste voorbereidingen. Acties bedenken, vrijwilligers benaderen, sponsoren zoeken, catering regelen en ga zo maar door. "In de laatste weken voor de actiedag leek het project wel een full-time baan", aldus Dirk van den Heuvel, voorzitter van de projectgroep en ouderling kerkrentmeester.

"In de laatste weken voor de actiedag, leek het project wel een full-time baan"

Programmaboekjes zijn huis-aan-huis verspreid, flyers werden uitgedeeld, er is een interview uitgezonden via het lokale radiostation en er zijn berichten geplaatst in de lokale krant etc. "We vonden het heel belangrijk om deze dag goed en professioneel te organiseren. Er is dan ook flink wat geld, maar vooral tijd geïnvesteerd in deze dag". Gelukkig niet voor niets, want uiteindelijk zijn alle verwachtingen overtroffen!

De uiteindelijke opbrengst van de dag was namelijk € 43.157,00.

Succesfactoren

De grote betrokkenheid van de inwoners en gemeenteleden is toch wel een van de belangrijkste succesfactoren van de actie. Helpen bij de organisatie, meedoen aan de diverse activiteiten, sponsoren van producten, aanleveren van talenten en nog veel meer. "Zonder

die betrokkenheid was het ons niet gelukt. Zo waren we alleen al gezegend met zo'n 100 vrijwilligers".

De paalzitactie was de blikvanger van de dag. De burgemeester en de dominee openden deze actie en namen zelf een uur lang plaats op de paal. De 20 "bekende" Streefkerkers hebben door middel van sponsoring zo'n € 10.000,00 opgehaald.

Ook bij de talentenveiling zagen we de betrokkenheid terug. Er werden maar liefst 54 talenten geveild, dit varieerde van een avondje oppassen, een week in een vakantiehuis in Turkije tot aan een aantal cavia's. Al deze talenten leverden een bedrag van € 7.000,00 op. Voor de overige activiteiten kunt u op de website van de Hervormde gemeente Streefkerk kijken: www.hervormdstreefkerk.nl. Ook vindt u hier het promotiefilmpje en het programmaboekje.

Award

Uit alle inzendingen van de Marsh/Mercer Award is dit project als winnaar naar voren gekomen. De jury was bijzonder te spreken over het feit dat er sprake is van 100% financiering zonder gebruik te maken van vermogen, de grote mate van creativiteit bij de gehanteerde acties en de vorm die is gekozen waarbij de gehele dorpsbevolking (kerkelijken en niet kerkelijken) zijn betrokken. Kerkrentmeester Dirk van den Heuvel mocht dus met de cheque van € 5.000,00 terug naar Streefkerk!

Tips van de kerkrentmeester:

- **Zorg voor een professionele aanpak**
Denk hierbij aan de vormgeving, goede instructies voor de vrijwilligers, kwaliteits producten (bijvoorbeeld bij het ontbijt) etc.
- **Durf mensen te vragen en doe geen aannames**
We hebben gemerkt dat mensen graag hun steentje bij willen dragen. Onder andere de plaatselijke groenteboer, schilder en supermarkt manager namen bijvoorbeeld plaats op de paal. Zij namen ook allemaal een sponsorbedrag mee, ze investeerde dus naast hun tijd ook nog geld!
- **Hou het laagdrempelig**
Deze actie was bedoeld voor alle inwoners van Streefkerk. Het was dan ook ideaal dat we naast de kerk gebruik mochten maken van het dorpshuis. Het dorpshuis is er voor iedereen en ligt bovendien tegenover de kerk.
- **Zorg voor betrokkenheid**
Niet alleen voor en tijdens de actie, maar ook na afloop van de actie. Geïnteresseerden konden dit voorjaar de voortgang van de restauratie zelf komen bekijken.
- **Hou de mensen op de hoogte**
Via de diverse communicatiemiddelen werden de inwoners op de hoogte gehouden. Denk aan Facebook, de radio, de krant etc. Het programmaboekje werd huis-aan-huis verspreid en het bijgevoegde inschrijfformulier werd persoonlijk ook weer bij de inwoners opgehaald. Als we dit niet hadden gedaan waren er waarschijnlijk een hoop inschrijvingen blijven liggen! Tijdens de actiedag zelf was er een barometer met limonade die de tussenstand bij hield.

Met Kerkbalans het jaar rond

De actie Kerkbalans voor het volgende jaar staat weer voor de deur. De modelfolders zijn de vorige maand aan de colleges van kerkrentmeesters toegezonden, samen met de bestel- en kopijlijsten. Maar, het is al vaak gezegd, Kerkbalans gaat het gehele jaar deur. Want een actie als Kerkbalans moet goed worden voorbereid en begeleid. Dat geldt voor de persoonlijke benadering van gemeenteleden. Hoe wordt dit gedaan? Gebeurt dit volgens de traditionele methode, of gebeurt dit op basis van de nieuwe aanpak zoals dat wordt gepropageerd door het projectteam Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving? Maar ook de plaatselijke publiciteit vraagt de nodige aandacht en vanzelfsprekend is een zorgvuldig bijgehouden administratie een eerste vereiste. Kortom: Kerkbalans vraagt eigenlijk het gehele jaar door aandacht.

September

Nazorg

Van belang is dat de notities van de Kerkbalanslopers op de looplijsten verwerkt zijn. Hiermee worden bedoeld opmerkingen als "we zien nooit iemand van de kerk", of "we geven niet omdat de kerk ons ooit verkeerd behandeld heeft" en dat soort opmerkingen. Vaak zijn het opmerkingen van pastorale aard, zodat er een predikant en/of ouderling op af moet om bepaalde misverstanden te bespreken. Voordat met de actie voor het komende jaar begonnen wordt, is het noodzakelijk dat de bij de vorige actie gemaakte opmerkingen zijn behandeld, want het is heel bezwaarlijk wanneer Kerkbalanslopers in januari bij gemeenteleden langskomen en van hen te horen krijgen dat er niets met hun opmerking is gebeurd, omdat zij niemand van de kerk hebben gezien.

Begrotingsoverleg

Een van de eerste werkzaamheden na de zomervakantie voor het college van kerkrentmeesters is het begin van de voorbereiding voor de begroting van het komende jaar. Dat gebeurt op basis van het beleidsplan dat door de kerkenraad is vastgesteld en dat voor de komende jaren richtsnoer is voor de te varen koers.

Bij dit beleidsplan behoort een meerjarenbegroting die de vertaalslag is van de gestelde beleidsdoelen. Belangrijk is om deze cijfers jaarlijks bij te stellen op basis van de feiten van het afgelopen jaar. Ook is het van belang om de eigen situatie (verloop ledental, aantal bijdragers, gemiddelde opbrengst per bijdrager e.d.) eens te vergelijken met die van omliggende gemeenten. Afwijkingen in negatieve zin kunnen soms positief op het geefgedrag van gemeenteleden uitwerken.

De financiële kant van het beleidsplan is het resultaat van de begroting van het diaconale werk en die van het niet-diaconale werk. Hierbij is de medewerking van het college van kerkrentmeesters van groot belang. Daarom schrijft de kerkerde dan ook voor dat, voordat de begroting in de kerkenraad aan de orde komt, het college van kerkrentmeesters met het college van diakenen en andere plaatselijke commissies (b.v. een zendings- of een ZWO-commissie) overleg pleegt om op basis van het beleidsplan de begroting voor het nieuwe jaar op te stellen. Dan wordt ook overleg gepleegd over het collecterooster voor het nieuwe jaar.

Belangrijk is dit overleg zo rond september te doen plaatsvinden, waarna het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen ieder hun eigen begroting en het collecterooster opstellen en dat vóór 1 november a.s. ter vaststelling indienen bij de kerkenraad.

■ Wegzakkende kerk baart Ammerstol zorgen

De dorpskerk van het Zuid-Hollandse Ammerstol scheurt uit elkaar, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 24 juli. Onder de rechterkant van de kerk uit 1880 zijn de houten heipalen onder de fundering weggerot. Kerkrentmeester, de heer Sjaak van Buren: "De kerk zweeft nu aan die kant, eigenlijk. Daardoor zakt ze scheef. Als we niets doen, kunnen we binnen vijf jaar het gebouw niet meer gebruiken". Het probleem kwam aan het licht toen de gemeente Bergambacht vorig jaar de kerktoren wilde laten opknappen. Er waren scheuren in de muren van de kerkzaal geconstateerd, maar verondersteld werd dat de toren, eigendom van de burgerlijke gemeente, wegzakte en daardoor de kerk meenam. Maar onderzoek wees uit dat het probleem bij de kerkelijke gemeente lag.

De hervormde gemeente wil de herstelwerkzaamheden graag gelijkelijk laten uitvoeren door de hoofdaannemer die de toren voor zijn rekening neemt, want dat scheelt in de kosten. Het gaat daarbij om een kostenpost van € 200.000 á € 300.000, aldus de heer Van Buren die erop wijst dat de kerkelijke gemeente deze investering niet uit eigen middelen kan doen. Omdat de gemeente, gelet op haar financiële positie, maximaal € 75.000 mag lenen, zoekt men naar sponsors.

■ Aanpassing minimumloon

Vanaf 1 juli 2014 stijgt het minimumloon voor werknemers vanaf 23 jaar met 0,65 pct. naar € 1.495,20 bruto per maand bij een full time dienstverband. Werknemers tussen de 15 en 22 jaar hebben recht op minstens een percentage van het minimumloon. Dat percentage varieert van 30 pct. voor 15-jarigen tot 85 pct. (22 jarigen), aldus een bericht in het blad Bestuur Rendement van juni 2014.

Nieuwe vormen van predikantschap

Wanneer zet je een interim-predikant in, voor wie is de mobiliteits-pool geschikt en wat zijn de trends in het huidige beroepingswerk? Deze onderwerpen werden besproken tijdens de workshop op het VKB-Congres van 12 april 2014 met als titel "Nieuwe vormen van predikantschap". Ds. Gerrit van Meijeren, opvolger van ds. Jan Oortgiesen, leidde deze workshop. Hij adviseert gemeenten o.a. wanneer zij vacante zijn. Het verslag is van Mariette van Ooijen.

In de volle zaal zaten voornamelijk kerkrentmeesters die te maken hebben (gehad) met een interim predikant of dit wellicht overwegen. Wanneer zij al ervaring hadden met de interim predikant, was dit veelal om de continuïteit (tijdens een vacante periode) te waarborgen. Interim predikanten zijn ervaren professionals die speciaal zijn opgeleid voor o.a. het leiden van veranderingstrajecten. Zij worden tijdelijk ingezet met een speciale opdracht. Een interim predikant kan nooit beroepen worden in de gemeente omdat hij belangeloos moet kunnen handelen.

De interim-predikant

Mogelijke situaties voor het inzetten van een interim predikant zijn:

- Wanneer de gemeente voor

Ds. G. van Meijeren

lastige en niet meer te vermijden keuzes staat.

- Wanneer er spanningen in de gemeente zijn die door persoonlijke controversen en/ of conflicten zijn ontstaan.

Denk bijvoorbeeld aan een predikant die (plotseling) vertrekt, een gebouw dat gesloten gaat worden of een fusieproces. De interim predikant helpt dan om het verleden te verwerken en ontwikkelt samen met de gemeente aan een nieuw beleid en perspectief. Dit zodat zij weer een "frisse" start kunnen maken.

Er zijn vier soorten interim-predikanten die bij verschillende situaties ingezet kunnen worden:

1. De consulent-plus.
Deze neemt de rol van consulent op zich en draagt daarbij ook de zorg voor het predikantswerk in de gemeente.
2. De rouwverwerker.
Wordt ingezet wanneer er bijvoorbeeld een conflict is geweest of bij een andere situatie die heeft geleid tot gevoelens van groot verlies.
3. De beleidsontwikkelaar.
Begeleidt het beleidsproces, dat kan leiden tot een nieuw beleidsplan en tot ontwikkeling van een profiel van de gemeente en van de te beroepen predikant
4. De conflictbemiddelaar.
Is bemiddelaar bij conflicten en zoekt naar oplossingen.
Interim predikanten worden dus niet zozeer ingezet tijdens een vacante periode, maar worden vooral ingezet met een speciale opdracht.

De Protestantse Kerk in Nederland heeft zo'n 10 interim predikanten in landelijke dienst beroepen en aangesteld. Zij kunnen afhankelijk van de situatie, voor periodes van een half jaar tot twee jaar worden ingezet. De kosten voor een interim-predikant liggen zo'n 10 procent hoger dan een "gewone" predikant. Dit komt door het feit dat gemeenten er snel vanaf kunnen, waardoor zij ook periodes zonder opdracht

DEN HOED
aannemers

De ambachtelijke bouwer

Den Hoed Aannemers B.V.
Bergambacht 0182 - 351 225

Gespecialiseerd in **restauratie** en **onderhoud** van uw **kerkgebouw**

Kijk voor referenties en meer info op www.denhoed.nl

■ RESTAURATIE ■ ONDERHOUD ■ NIEUWBOUW

'thuis' zitten en door de overheadkosten. Deze kosten zijn in dat bedrag verdisconteerd. Gemeenten die gebruik willen maken van de diensten van een interim predikant kunnen vrijblijvend contact opnemen met het mobiliteitsbureau. Daar zal eerst de situatie geanalyseerd worden. Vervolgens kan bepaald worden wat men voor elkaar kan betekenen.

Mobiliteitspool

De mobiliteitspool, een soort uitzendbureau voor predikanten, is bedoeld voor kleine vacante gemeenten die geen (voltijds) predikant meer kunnen bekostigen. Het zijn gemeenten die het verlangen van de Visienota herkennen om nieuwe zin te geven aan het kerkzijn en daaraan ook willen werken. Ook gemeenten die tijdelijk een extra predikant nodig hebben, behoren tot de doelgroep. De mobiliteitspool wil gemeenten helpen die behoefte hebben aan predikantschap voor bepaalde tijd.

Van belang is verder dat het om gemeenten gaat waar beginnende predikanten (proponenten) kunnen ingroeien in het predikantswerk, dus die een lerende en stimulerende omgeving bieden. De predikant kan met ingang van de nieuwe flexwet voor maximaal 3 jaar aan de slag bij een gemeente. Op dit moment zijn er 6 proponenten aan het werk.

De proponenten worden als het ware "gedetacheerd". Ze worden beroepen door de synode en zijn in dienst van de Dienstenorganisatie. Het is een pilot en er wordt nog gezocht naar gemeenten en proponenten die in deze pool passen. Wanneer een gemeente gebruik wil maken van de mobiliteitspool worden er 2 proponenten voorgesteld aan de hand van hun portfolio. Daar kan men dan vervolgens een keuze uit maken.

Trends

De uitstroom van predikanten is zo'n 80 tot 100 per jaar, terwijl er gemiddeld per jaar zo'n 60 nieuwe proponenten bijkomen. Gemeenten zijn vaak op zoek naar een jonge dominee (35-45 jaar) met heel veel ervaring. Aansluiting met de zogeheten "tussengeneratie" vinden

Kalender voor kerkrentmeesters

Voor de colleges van kerkrentmeesters is het van belang in de komende maanden o.m. aan de volgende zaken aandacht te besteden:

September:

- Voorgescreven overleg (ord. 11-6-1) met het college van diakenen en de kerkenraad en
- andere daarvoor in aanmerking komende organen over de op basis van het beleidsplan op te
- stellen begroting en de invulling van het collecterooster.
- Bespreking van de actie Kerkbalans 2015 in de kerkenraad.
- Betaling Maandnota.
- Voorbereiding van het stookseizoen (ketelinstallatie van de centrale verwarming controleren, e.d.).
- Publicatie in het kerkblad over de stand van zaken bij de actie Kerkbalans 2014.

Oktober:

-
- Bestelling van foldermateriaal e.d. voor de actie Kerkbalans 2015 bij de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer.
- Betaling Maandnota.
- Indienen vóór 1 november van de ontwerpbegroting 2015 bij de kerkenraad.
- Herziening van de pachtprizen (aanpassen eens per drie jaar).

ze vaak belangrijk. Maar de meeste predikanten zijn ouder dan 50 jaar. De jongere predikanten zijn vaak druk en ze kunnen bijvoorbeeld minder snel verhuizen door hun gezinsituatie. De situatie en de mogelijkheden verschillen natuurlijk per gemeente. Wellicht is het voor een gemeente juist wel interessant om een dominee van 60 jaar in dienst te nemen, in verband met de financiële situatie en de solvabiliteitsverklaring van de RCBB. Op de trend flexibilisering wordt natuurlijk al ingesprongen met de eerder besproken initiatieven. Binnen de kerkorde is nog niet heel veel "ruimte" voor deze trend.

■ Gereformeerde kerk Nijkerk stoot Goede Herderkerk af

Omroep Nijkerk van 3 juli 2014 meldt dat de kerkenraad van de gereformeerde kerk in Nijkerk besloten heeft een van de twee kerkgebouwen, de Goede Herderkerk aan het Willem-Alexanderplein,

te sluiten en te verkopen. Het is nog niet bekend wanneer de laatste diensten in de Goede Herderkerk worden gehouden. Eerst zal de Kruiskerk aan de Venestraat worden gerenoveerd. Het kerkgebouw zal worden aangepast aan de eisen van de tijd en zo worden ingericht dat het de belangrijke functie van de Goede Herderkerk als vergaderlocatie kan overnemen. Zolang die aanpassing nog niet is uitgevoerd, blijft de Goede Herderkerk open. De Goede Herderkerk wordt afgestoten omdat er anders een grote investering voor onderhoud aan het bedehuis nodig zou zijn. De gereformeerde kerk in Nijkerk telt circa 3.200 leden. De Goede Herderkerk telt 475 zitplaatsen en werd in 1967 in gebruik genomen. Door de ligging direct naast het station van Nijkerk werd het kerkgebouw ook door landelijke organisaties voor bijeenkomsten en vergaderingen benut. De uit 1977 daterende Kruiskerk telt 850 zitplaatsen en werd gebouwd nadat een felle brand in 1975 de toenmalige Kruiskerk in de as had gelegd.

Folders en actiemateriaal voor Kerkbalans 2015

Begin deze maand hebben alle colleges van kerkrentmeesters de mailing met folders en actiemateriaal voor de actie Kerkbalans 2015 ontvangen. Deze actie zal worden gehouden in de twee weken van 18 t/m 31 januari 2015. In het juli-augustusnummer bent u al uitgebreid geïnformeerd over de vele belangrijke wijzigingen die zijn doorgevoerd. De belangrijkste nog even op een rijtje:

Vernieuwde website

De website en de online webwinkel voor het bestellen van materialen zijn volledig vernieuwd. Een bezoek aan de site is een "must" voor iedereen die zich met de organisatie van de actie bezighoudt. Nog veel meer informatie en actiemateriaal dan in de mailing is opgenomen, is erop te vinden. De website www.kerkbalans.nl is nu echt het "hart" van de actie Kerkbalans!

Handleiding

Ook als u al jaren succesvol de actie Kerkbalans in uw gemeente organiseert, is het doornemen van de handleiding een aanrader. Op basis van ervaringen met het project ondersteuning plaatselijke geldverving is een overzichtelijk stappenplan ontwikkeld dat in de handleiding wordt uiteengezet. Ook als u uw eigen methoden hanteert, kan dat stappenplan u op ideeën brengen en misschien dat u één of meerdere stappen in uw voorbereidingsproces gaat toevoegen. En de handleiding geeft praktische tips en een overzicht van gebleken succesvolle vormen van aanpak.

Formaatwijziging

Vanaf 2016 zullen alle materialen in het standaardformaat A5 worden uitgevoerd. Hierdoor kunnen folders mooier en overzichtelijker worden opgemaakt. In het overgangsjaar 2015 blijven ook de folders en enveloppen op het "kabinetformaat" (folder A4 in drieën gevou-

wen, en enveloppe model "giro-enveloppe") nog leverbaar. Wij raden u aan nu al op het A-5 formaat over te stappen; houdt u er rekening mee bij het bestellen dat u steeds het goede formaat bestelt (dus als u A5 enveloppen bestelt, ook een A5 folder en A5 antwoordstroken)

Zelf je folder maken

De mogelijkheden om een unieke folder voor uw gemeente te maken zijn aanzienlijk uitgebreid. Het mooist is de folder van 4 pagina's A4

formaat waarin u alle teksten, foto's over en van uw gemeente kunt opnemen, allemaal in fullcolour! Als u minder ruimte nodig hebt is de 4 pagina A-5 folder een alternatief. Omdat deze folders digitaal worden geprint hangt er wel een wat groter prijskaartje aan dan de folders waar een zwartwittekst in een kleurenvoordruk wordt ingeprint. Ook die kunt u trouwens nog bestellen, mét voorbeeldtekst. Op de website is een gebruiksvriendelijke "tool" beschikbaar om uw folder helemaal volgens eigen inzicht op te maken, maar het ►

blijft ook mogelijk ontwerpen per e-mail of per post naar het bureau van de VKB te zenden; info@kerkrentmeester.nl of Postbus 176, 3300 AD Dordrecht.

Onderlader/bovenlader

Op verzoek van veel colleges is enkele jaren geleden de vensterenveloppe met klep aan de onderzijde (de "onderlader") vervangen door een model met klep aan de bovenzijde. Het blijkt dat deze enveloppe bij het automatisch vullen (dat o.a. door het team LRP wordt gedaan) in de praktijk storingen veroorzaakt. Vandaar dat we toch weer moeten overgaan op onderladers. De enveloppe A-5 formaat zal alleen als onderlader leverbaar zijn, de enveloppe "giro-formaat" is dit jaar nog in beide varianten leverbaar. Gemeenten die afwerking door het team LRP vragen zullen automatisch onderladers ontvangen.

Trainingen

Het team Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving verzorgt dit najaar, in samenwerking met het Toerustingscentrum PCTE, trainingen in het omgaan met de nieuwe materialen en nieuwe mogelijkheden, en andere vormen van plaatselijke geldwerving naast de actie Kerkbalans. Meer informatie vindt u op de website van het PCTE www.pkn.nl/pcte onder beheer. Van harte aanbevolen!

■ Kennis over verduurzamen van kerken bundelen

Er zijn veel initiatieven op het terrein van verduurzaming van (oude) kerkgebouwen. Die kennis moet beter gebundeld worden. Dat was een van de conclusies tijdens de regiobijeenkomst van de Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerken (VBMK) in de Grote Kerk van Naarden. Thema van de bijeenkomst was "Verduurzaming in de praktijk", zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 27 juni jl.

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) werkt er momenteel aan om informatie over klimaatbeheersing in monumentale kerken te bundelen en daarover een prakti-

Op komende workshops: inzetten van nieuwe mogelijkheden voor Kerkbalans 2015

De actie Kerkbalans is, zoals uit de voorgaande publicatie blijkt, volledig vernieuwd. Het nieuwe thema is: 'Mijn kerk ...'. Rode draad van de campagne is: 'Mijn kerk is in balans'. Kerkbalans is immers dé jaarlijkse geldwervingscampagne voor de eigen plaatselijke gemeente. De actieperiode start op 18 januari 2015 en duurt twee weken. De opzet van de campagne biedt gemeenten meer mogelijkheden voor een eigen invulling.

Wilt u weten hoe u de nieuwe mogelijkheden optimaal kunt benutten? In september organiseert het team Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving (OPG) workshops. U krijgt uitleg over het stappenplan en de hulpmiddelen, u leert werken met de nieuwe webtool voor het maken van een eigen folder en u krijgt uitleg over de nieuwe mogelijkheden voor het inzetten van sociale media en het organiseren van een startmoment. Daarnaast kunt u vanaf oktober deelnemen aan een aparte workshop over de mogelijkheden die de 'periodieke gift' biedt om de opbrengst van uw actie Kerkbalans te verhogen. De periodieke gift is een manier van geven waarbij de leden van uw gemeente, onder bepaalde condities, hun gift volledig in mindering kunnen brengen bij hun aangifte inkomstenbelasting. In dit geval geldt dus niet de drempel van 1 pct. (minimaal 60) en de maximale aftrek van 10 procent. Zo kunnen gemeenteleden met hetzelfde nettobedrag meer geven. De workshops kosten slechts 20 per deelnemer. U kunt u aanmelden via de website van het Protestantse Centrum voor Toerusting en Educatie (PCTE): <http://www.pkn.nl/pcte/toerusting/cursussen/beheer>. Schrijf u snel in, want vol is vol.

Vragen?

Wilt u meer ondersteuning, heeft u vragen over de opzet van uw actie Kerkbalans of over de workshops, dan kunt u terecht bij het team Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving (OPG). Bij voorkeur via e-mail: opg@pkn.nl en anders via de servicedesk van de Protestantse Kerk in Nederland tel. (030) 8801880.

sche brochure uit te geven, deelde de heer Marc Stappers van de RCE tijdens deze bijeenkomst mee. RCE heeft een programma lopen "Duurzaam erfgoed". Daar moeten monumentale kerken nadrukkelijker een plaats krijgen.

Kleine maatregelen kunnen al veel opleveren, stelde Birgit Dulski van Nyenrode Universiteit en van adviesbureau Nibe. De oude kerken staan meestal in een stedelijke omgeving. Dus zou de kerk warmte en koelte kunnen uitwisselen met omliggende kantoren en winkels. Dulski onderzoekt momenteel mogelijkheden daarvoor rond de Walburgskerk in Zutphen.

Goede regelbare energie-installaties kunnen in veel kerken de eerste winst opleveren, stelde ir. Edgar

Neuhaus. Hij adviseerde rond het verbeteren van de luchtkwaliteit in de Grote Kerk van Naarden. Daar constateerde hij dat de basistemperatuur vaak te hoog was, dat de temperatuur tijdens activiteiten opliep tot boven de 20 graden en de lucht erg droog (lager dan 20 procent) was. De laatste maanden is de bedienbaarheid en zuinigheid van de installatie daarom verbeterd en kan frisse buitenlucht worden ingeblazen tijdens evenementen. De komende tijd krijgen de kroonluchters LED-lampen.

Het collecterooster 2015 en het overleg met het college van diakenen

R.M. Belder

In ordinantie 11 van de kerkorde is bepaald dat het college van kerkrentmeester jaarlijks, meestal zo half september, contact opneemt met het college van diakenen over met name het collecterooster voor het volgende jaar. Dat is begrijpelijk, want in de maand daarna moeten beide colleges een ontwerp-begroting opstellen die, volgens een door de kerkorde aangegeven procedure, tenslotte door de kerkenraad wordt vastgesteld.

Voordat met de opstelling van een begroting wordt begonnen, is het van belang te weten hoe het collecterooster eruit gaat zien, met andere woorden: hoeveel collecten zijn er voor de eigen gemeente (vroeger heette dit de kerk of kerkvoogdij) en hoeveel is er voor de eigen diaconie?

Advies collecten voor bovenplaatselijk kerkenwerk

Naast de wekelijkse collecte voor het werk voor de eigen gemeente en die voor de diaconie en de plaatselijke commissie zending, werelddiaconaat en ontwikkelingsamenwerking, is er ook een advies om mee te doen aan de collecten die de Protestantse Kerk in Nederland adviseert in het collecterooster op te nemen.

Hieronder volgt een overzicht van de collecten die de Protestantse Kerk in Nederland adviseert in 2015 te houden. Zoals gezegd: het is een advies, dus geen plicht. Wel wordt een beroep gedaan op de gezamenlijke verantwoordelijkheid om geld bijeen te brengen voor al het werk dat de Protestantse Kerk in Nederland namens de plaatselijke gemeenten in Nederland en in het buitenland mogelijk wil maken.

Het rooster ziet er als volgt uit:

Datum	Collectedoel
18 januari	Tijdens de Week van Gebed voor de Eenheid van christenen wordt gecollecteerd voor het wereldwijde oecumenische werk.
25 januari	De collecte is bestemd voor catechese en educatie van de Protestantse Kerk in Nederland.
1 februari	Sinds de watersnoodramp van 1953 wordt op de eerste zondag van februari voor het Werelddiaconaat gecollecteerd. Collecte is voor Kerk in Actie.
8 februari	De Protestantse Kerk in Nederland vraagt plaatselijke gemeenten om missionair actief te zijn. Collectedoel: Help de nieuwe kerk in Noordwijk.
22 februari	40dagentijd collecte (Noodhulp).
1 maart	Voorjaarszendingsweek. Collecte voor Kerk in Actie.
8 maart	Collecte Kerk in Actie (Binnenlands Diaconaat).
15 maart	40dagentijd (Werelddiaconaat).
22 maart	40dagentijd collecte. (Binnenlands diaconaat).
29 maart	Palmzondag Collecte Kerk in Actie.
5 april	Pasen. Collecte bestemd voor het jeugdwerk van de Protestantse Kerk in Nederland.
26 april	Collecte voor de Protestantse Kerk in Nederland voor het werk voor eredienst en kerkmuziek.
3 mei	Collecte voor Missionair werk en kerkgroei (Help de nieuwe kerk in Amsterdam-West).
17 mei	Wezenzondag. Collecte bestemd voor de eigen gemeente.
24 mei	Pinksteren. Collecte Kerk in Actie in het kader van de Pinksterzendingsweek.
7 juni	Kerk in actie, Werelddiaconaat.
14 juni	Collecte Roosevelthuis.
5 juli	Collecte voor het jeugdwerk van de Protestantse Kerk in Nederland.
16 augustus	Collecte Kerk in Actie, Zomerzending.
6 september	Collecte voor missionair werk en kerkgroei. Doel: help de nieuwe kerk in Jorwerd.
13 september	Collecte voor het jeugdwerk van de Protestantse Kerk in Nederland.
20 september	Collecte Vredesweek.
4 oktober	Israëlzondag. Collecte is bestemd voor Kerk en Israël.
18 oktober	Collecte Kerk in Actie, Werelddiaconaat.
25 oktober	Collecte Protestantse Kerk in Nederland, Hervormingsdag.
1 november	Collecte Kerk in Actie, Najaarszendingsweek.
15 november	Collecte Kerk in Actie, Binnenlands Diaconaat.
22 november	Collecte voor eigen gemeente, laatste zondag van het kerkelijk jaar.
29 november	Collecte voor missionair werk en kerkgroei. Help de nieuwe kerk in Almere.
6 december	Pastoraat. De Protestantse Kerk in Nederland wil pastorale vrijwilligers zo goed mogelijk ondersteunen en biedt hen daarvoor handvatten aan.
25 december	Kerst. Collecte voor Kerk in Actie, Kinderen in de Knel.
31 december	Oudejaarscollecte. De collecte is bestemd voor de eigen gemeenten.

Vaststelling collecterooster

Zoals elders in deze publicatie is vermeld, is het collecterooster een advies. Wanneer kerkenraden b.v. voor Pasen 2015 de collecte voor de eigen gemeente wensen te houden, dan is dat dus zonder meer mogelijk.

Materiaal voor eigen collecten

Sinds enkele jaren worden er geen folders meer voor de Paascollecte en de Oudejaarscollecte verstrekt. Gemeenten die bij deze gelegenheden toch de collecte voor de eigen gemeente wensen te houden, zullen zelf een brief of folder moeten maken. Het Centraal Bureau van de VKB kan, indien gewenst, daarvoor wel enveloppen leveren. Indien daarvan gebruik wordt gemaakt, dan moeten de bestellingen, onder opgave van aantallen en opdruk, op resp. 1 maart en 1 december 2015 bij de VKB binnen zijn (tel. 078 – 63.93.665).

Materiaal afdrachtcollecten

Om de collecten voor het werk van de Protestantse Kerk in Nederland, Kerk in Actie en JOP zo goed mogelijk onder de aandacht van de gemeenteleden te brengen, zijn bij het Protestants Landelijk Diensten-centrum diverse ondersteunende materialen beschikbaar.

Kerkbalans 2015 en solidariteitsbijdrage

De actie Kerkbalans 2015, waarvan de opbrengst geheel bestemd is voor het eigen plaatselijk kerkenwerk, wordt van 18 januari tot 1 februari 2015 gehouden. Hoewel de actie Kerkbalans geen collecte is, is het wel goed het zodanig te regelen dat er gedurende die periode geen andere collecten of acties zijn, die de actie Kerkbalans doorkruisen.

Tenslotte hebben de kerkrentmeesters ervoor te zorgen dat jaarlijks de solidariteitsbijdrage van de lidmaten van de plaatselijke gemeenten wordt geïnd. Meestal vindt de inning van deze solidariteitsbijdrage in het voorjaar (mei) plaats.

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden. Geïnteresseerden kunnen specifieke informatie over de aangeboden orgels opvragen.

Het Kreienbrinkorgel uit 's-Hertogenbosch is verkocht aan een particulier. Het unitorgel (Moordrecht) is eveneens verkocht. Momenteel zijn er in totaal nu 9 orgels in ons bestand opgenomen. Dit betreft instrumenten gebouwd door o.a. D.A. Flentrop, S.F. Blank, Kaat en Tjhuis, Pels en Van Leeuwen Orgelbouw, Leeflang Orgelbouw en Gebr. Van Vulpen.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met: Centraal Bureau VKB tel. (078) 639 36 63 E-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl of raadpleeg het actuele aanbod op onze website: www.kerkrentmeester.nl.

Restauratie Domkerk kan starten

“Kerk in de Stad” van 25 juli 2014, het kerkblad van de protestantse gemeente Utrecht, meldt dat de crowdfundingactie voor de Domkerk de verwachtingen ruimschoots heeft overtroffen. Met de actie ‘Draag de Dom’ is voor de renovatie van twee luchtbogen € 54.735,- opgehaald. Het streefbedrag was € 50.000. De actie is hiermee beëindigd.

De Domkerk startte in april, in samenwerking met ABN AMROMeesPierson, de private bank van ABN AMRO en crowdfundingplatform SEEDS, de crowdfundingactie ‘Draag de Dom’. Ruim 300 ‘Domdragers’ doneerden een bedrag. Voor deze donatie ontvingen zij een tegenpres-tatie. Dit kan een rondleiding of toegang tot een concert zijn. Jochem Hoogenboom, woordvoerder: “Deze actie heeft niet alleen de hoogno-dige restauratie aan de luchtbogen van de Domkerk mogelijk gemaakt, maar laat ook zien dat heel veel mensen de Domkerk een warm hart toedragen.”

Het doel was om € 50.000 op te halen. Hoogenboom: “Er is meer geld opgehaald dan het streefbedrag. Dankzij dit geld kan bijvoorbeeld worden geïnvesteerd in duurzaam materiaal, zoals een herbruikbare steiger. Ook mogelijk is dat onderhoud wordt gedaan aan

het dak. Het geld wordt sowieso besteed aan de restauratie van de Domkerk.”

De organisatoren zijn blij met het eindresultaat van de crowdfunding-actie. SEEDS-directeur Arthur van de Graaf: “Bij ondernemingen wordt het inmiddels steeds meer gemeen-goed, maar de inzet van crowdfunding voor een dergelijk doel is nieuw in Nederland. Het is daarom super dat dit project zo’n succes geworden is. De organisatie achter deze actie is al uitgenodigd in Duitsland op een congres over behoud van religieus erfgoed te komen spreken.”

Hoewel de actie officieel voorbij is, staan er voor de komende tijd nog activiteiten gepland. Zo is er op 10 oktober een concert van de christelijke muziekgroep Sela, waarvoor nog kaarten beschikbaar zijn. Rond het concert van Sela op 10 oktober wordt de definitieve eindstand van “Draag de Dom” bekend gemaakt, aldus het bericht in het Utrechtse kerkblad.

Richtlijnen begroting 2015 voor de plaatselijke gemeenten

Voor het voeren van een goed en gericht beleid in de gemeente en ter stimulering van de gemeenteleden tot het bijdragen van hun aandeel in de kosten, is het noodzakelijk dat jaarlijks voor het komende jaar een begroting wordt opgesteld. Omdat de kerkrentmeesters hiermee in de komende weken voor het jaar 2015 gaan beginnen, volgen hieronder enkele richtlijnen die hen daarbij behulpzaam kunnen zijn.

Algemeen

Geadviseerd wordt om met een loonkostenstijging van 0,5 pct. voor de kerkelijke medewerkers rekening te houden. Op grond van de aanhoudende crisis en de bezuinigingsmaatregelen van de overheid worden er op korte termijn geen verhogingen verwacht vanuit nieuwe cao-afspraken voor de rijksambtenaren. De cao-lonen in de collectieve sector zijn vooralsnog bevroren. Mogelijk komt er enige ruimte voor het verhogen van de nettosalaries wanneer de pensioenpremies dalen als gevolg van de wetsvoorstellen waarbij de pensioenen versoerd worden. Per saldo zal dat voor de begroting van de gemeente geen effect hebben, zo is de verwachting. Een kleine stijging begroten voor het toekennen van periodieken en/of wijzigingen in sociale lasten en pensioenpremies lijkt wel verstandig.

Het Centraal Planbureau gaat in de juniraming 2014 uit van een procentuele verandering van de nationale consumentenprijsindex (CPI) voor 2015 van 1,50 procent. Kosten voor eventueel nieuw beleid zijn door de gemeente zelf goed te begroten. Uit het beleidsplan zou dit zichtbaar moeten worden. Van groot belang is dat de colleges van kerkrentmeesters en de kerkenraden de gemeenteleden motiveren de financiële bijdragen voor het plaatselijk kerkenwerk niet de sluitpost van de gezinsbegroting te laten zijn, want ook de kerkelijke huishouding heeft te maken met een algemene kostenstijging, hoe gering die soms ook is. Een juiste benade-

ring van de gemeenteleden door op verantwoorde wijze de plaatselijke geldwervingsactie te voeren, is van groot belang. Bij de geldwerving wordt meer en meer gebruik gemaakt van een persoonlijke en gerichte benadering.

Tenslotte is met betrekking tot de begroting zeer aan te bevelen, veel openheid te betrachten naar de gemeenteleden en er op duidelijke en overzichtelijke wijze in het kerkblad over te publiceren. De gemeenteleden dienen goed geïnformeerd te worden voor welke zware opgave de beheerders staan om de gemeentelijke financiën op peil te houden.

Bij het opstellen van de begroting wordt geadviseerd tevens met de volgende aandachtspunten rekening te houden.

Aandachtspunten:

Kerkelijke gebouwen en overige gebouwde eigendommen

Met betrekking tot de kosten van het onderhoud moet rekening worden gehouden met een prijsstijging in 2015 van circa 2 pct. Voorts wordt geadviseerd, na te gaan of de reservering voor het periodiek onderhoud nog wel voldoende is. Bij een goede toepassing van dit systeem is het mogelijk een gelijkmatige verdeling van de kosten over verschillende jaren te bereiken.

Onderhoud en afschrijving

Het is raadzaam een goed onderhoudsplan te (laten) opstellen. Van belang is dit te doen voor de betreffende gebouwen afzonderlijk, met daaraan verbonden een kostenbegroting volgens het op dat moment geldende prijspeil. Dit onderhoud omvat bijvoorbeeld:

- jaarlijks klein onderhoud, kleine reparaties en controles, ook van het orgel (stemabonnement), kosten van inspectie e.d.;

Bij kerkelijkdrukwerk.nl kunt u o.a. een kerkblad, liturgie, flyer of poster laten drukken.

Vaste lage prijzen en geen verzendkosten. Productie in eigen huis en binnen 24 uur gereed.

vraag de speciale kortingscode aan. Ga naar kerkelijkdrukwerk.nl/actie

UW KERKBLAD GRATIS GEDRUKT

Kerkelijk DRUKWERK.NL
Achterwetering 31, Schoonhoven | 0182 - 305200

Nabben
klokkenservice

Velhorstweide 18
5709 MJ Helmond
Tel: +31 (0)6 55330003
web: www.klokkenservice.nl
e-mail: info@klokkenservice.nl

PARTNER VOOR UW:
LUIDKLOKKEN
TORENUURWERKEN
VERGULDWERKEN

WIJZERPLATEN
KLOKKENSPELEN
ONDERHOUD EN ADVIES

Betrokken en Betrouwbaar

- periodiek onderhoud, zoals schilderwerk van het exterieur (om de 5 jaar) en het interieur (om de 10 jaar);
- periodiek groot onderhoud, bijvoorbeeld vervanging van de centrale verwarmingsketel, grote reparaties aan dak of vloeren, vervanging van raamkozijnen (om de 15 jaar).

Rekening houdend met enkele aspecten van het onderhoudsplan, zoals hiervoor aangegeven, kan van de volgende afschrijvingspercentages worden uitgegaan:

- gebouwen ongeveer 1 à 2 pct.. van de nieuwwaarde of bouwkosten;
- inventarissen en apparaten circa 15 à 20 procent van de aanschaffingswaarde;
- computers e.d. ongeveer 25 à 33,3 procent. van de aanschaffingswaarde;
- centrale verwarming 10 à 15%. van de aanschaffingswaarde, tenzij deze opgenomen is in de kosten van het gebouw;
- orgels indien afzonderlijk gewaardeerd, circa 5 à 10 pct. van de aanschaffingswaarde na aftrek van eventuele subsidie.

Een en ander in overeenstemming met de gehanteerde afschrijvingstermijnen in begroting en jaarrekening.

Minimaal dient een bedrag te worden afgeschreven ter grootte van de jaarlijkse aflossing op de voor het object eventueel afgesloten lening.

Rijkssubsidieregeling voor instandhouding monumenten

Vanaf 2009 zijn kerkelijke gebouwen en kerkonderdelen/-objecten gefaseerd ingestroomd in de nieuwe regeling (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten - BRIM). Hoe en wanneer de subsidie kan worden aangevraagd is te lezen op de website www.cultureelerfgoed.nl. Het plan moet gebaseerd zijn op het rapport van de bouwkundige inspectie en bestaat uit een beschrijving van de werkzaamheden en de beoogde resultaten, een meerjarenplan en een meerjarenbegroting. Een aantal provincies en gemeenten heeft een eigen fonds voor restauratie en onderhoud van monumenten. Dat kan dus van gemeente tot gemeente verschillen.

Tenslotte verdient het aanbeveling te bezien of de verzekerde bedragen nog op peil zijn. In dit verband wordt gewezen op de indexpolissen die voor de verzekering van kerkelijke eigendommen toegepast worden.

Energieaankoop

Hoewel het op dit moment nog niet te overzien is hoe de energiekosten zich in 2015 zullen ontwikkelen, is het raadzaam met een blijvend hoog niveau rekening te houden. Het Centraal Planbureau voorziet in de prognose voor de komende jaren een olieprijs van boven de 100 dollar (Brent in dollars per vat).

Van belang is hierin de teruggaaf energiebelasting kerken en instellingen te betrekken (stroomschema en formulier via www.belastingdienst.nl, telefonische informatie: BelastingTelefoon 0800- 0543). Verder is het van groot belang er rekening mee te houden dat reducties mogelijk zijn in verband met gezamenlijke aankoop van energie. Nadere informatie hierover is te vinden op

de website www.energievoorkerken.nl. Voor deelnemers aan het collectief is op deze website ook een benchmark te vinden om het energieverbruik van de kerkgebouwen van uw gemeente te vergelijken met het energieverbruik van vergelijkbare kerkgebouwen.

Gezien de hoogte van de energieprijzen blijft het raadzaam energiebesparende maatregelen (tochtwering, isolatie, temperatuurhoogte, enz.) door te voeren. Het doelmatig verwarmen en ventileren van kerkgebouwen is een specialisme dat gedegen vakkennis vereist. Daarom is het nuttig hierover advies te vragen bij een warmte-technisch adviseur. Het plaatsen van zonnepanelen om de hoeveelheid in te kopen energie te reduceren is een te onderzoeken optie. Op de website www.groenekerken.nl treft u een uitgebreide toolkit voor duurzaam kerkbeheer aan ter oriëntatie.

LASTEN

Kosten pastoraat

Predikantstraktement

Voor informatie verwijzen we naar: www.pkn.nl. Onder "Actief in de kerk" treft u de "arbeidsvoorwaarden" aan. Op deze website is veel informatie te vinden over de huidige traktementen. De laatste jaren zijn op dit gebied er veel wijzigingen geweest. De eigen pensioenregeling voor predikanten is door de kerk ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. De regeling voor de arbeidsongeschiktheidspensioenen is ondergebracht bij Aegon. Meer dan in het verleden lopen de kosten van de predikant nu via de centrale kas.

De Kleine synode heeft op het moment van schrijven nog geen begroting voor 2015 vastgesteld. Toch kunnen we op basis van de conceptbedragen wat beredeneerde inschattingen maken. Door overschotten van de laatste jaren (met name door niet aanpassen van de traktementen als gevolg van de nullijn bij de rijksambtenaren) is de algemene reserve van de centrale kas op het gewenste niveau. Door een overschot in de jaarrekening over 2013 zal opnieuw worden voorgesteld om een onttrekking te doen aan de reserve restitutie bijdragen. Als dat door de kleine synode wordt gehonoreerd, kan dit resulteren in een bezettingsbijdrage per fulltime predikant van € 72.468 per jaar in 2015 (= € 73.404 in 2014). Dat is opnieuw een mooie verlaging. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is het verstandig om de begroting voor de kosten van het pastoraat gelijk te laten aan de realiteit van het lopende jaar, met uitzondering van bijvoorbeeld kosten/baten door de overgangsregeling. Het begroten van een stijging lijkt in ieder geval niet nodig.

Overgangsregeling en woonbijdrage correctie

Naast de aanpassing van onderdelen van het traktement voor 2015 dient bovendien rekening te worden gehouden met de tranche van maximaal € 1.000,-- in verband met de overgangsregeling in het kader van de oude naar de huidige traktementsregeling, de zogenoemde conversiebijtelling of conversieaftrek. De overgangsregeling loopt nog tot en met 2017.

De (nog niet vastgestelde) bedragen voor 2015 zijn bij fulltime:

- eventuele vergoeding gemis werkruimte € 700;
- bezettingsbijdrage € 72.468;

- (gemeenten die geen bezettingsbijdrage betalen, moeten rekenen met vacaturebijdrage € 7.836, ofwel met beschikbaarheidsbijdrage € 960);
- tegemoetkoming premie ziektekostenverzekering € 3.856;
- onkosten werktijdafhankelijk € 1.300;
- onkosten werktijdonaafhankelijk € 1.322;

Andere kosten zijn:

- vergoeding van vervoerskosten (raming kilometers x € 0,28);
- eventuele vergoeding van verhuiskosten;
- preekbeurtenvergoeding gastpredikanten € 118 per dienst.

Salarissen en vergoedingen

Hiermee worden bedoeld de salarissen van kerkelijk werkers (catecheten en pastorale medewerkers) en kerkelijke medewerkers (kosters, organisten, enz.), inclusief de daarop betrekking hebbende sociale lasten en pensioenpremies.

Hier kunnen we korthedshalve verwijzen naar de genoemde loonkostenstijging van 0,5 pct. onder "Algemeen".

Verplichtingen en bijdragen betreffende andere organen

De Kleine synode besloot in het najaar 2013 de heffingsfactor voor het kerkrentmeesterlijk quotum met ingang van 1.1.2014 te handhaven op 4,35 pct. over de daartoe vastgestelde inkomsten van de gemeente. Het advies is om voor 2015 uit te gaan van een gelijke heffingsfactor van 4,35 pct. De bijdrage voor de Solidariteitskas is momenteel € 5 per belijdend lid. De Generale Synode heeft in april 2009 weliswaar besloten om de bijdrage te verhogen tot € 7,50 per belijdend lid. Tot op heden is die verhoging niet geëffectueerd, aangezien er geen noodzaak voor is. De verwachting is dat in het komende jaar het bedrag zal worden gehandhaafd op de huidige € 5 per belijdend lid. Mocht het bedrag hoger uitvallen, dan zullen gemeenten in de regel ook een hogere bijdrage van de leden vragen, zodat het niet tot tegenvallers hoeft te leiden.

Overige lasten, w.o. kosten van beheer, rentelasten e.d.

Bij de begroting van deze lasten wordt geadviseerd zo goed mogelijk rekening te houden met de kostenontwik-

keling en met de specifiek voor de eigen gemeente geldende zaken.

BATEN

Baten onroerende zaken

Met betrekking tot de verhuur van gebouwen en zalen wordt geadviseerd om in het kader van het opstellen van de begroting 2015 na te gaan of de verhuurtarieven nog in overeenstemming zijn met de kostenontwikkeling. Enkele belangrijke factoren hierbij zijn de ontwikkeling in de energiekosten en de rentelasten op leningen of hypotheeklen in het kader van uitgevoerde restauraties e.d.

Verder wordt geadviseerd attent te zijn op de mogelijkheid jaarlijks de huren van huizen te verhogen. Voor 2015 (per 1 juli) kan men uitgaan van een maximale verhoging van 1,5 pct. zijnde de door het Centraal Planbureau geraamde inflatie voor 2014. Voor gemeenten met veel huizen is het aan te bevelen om ook te kijken naar het aspect "scheefhuren", bij een lage huur.

Rente baten en dividenden

Voor het behalen van de hoogst mogelijke rente, ook voor het dagelijks opvraagbaar kasgeld, wordt aan de colleges van kerkrentmeesters geadviseerd contact op te nemen met de Stichting Kerkelijk Geldbeheer, postbus 147, 2800 AC Gouda, tel. 0182 - 58.80.00, info@skggouda.nl.

Opbrengsten uit rechten, deelnemingen e.d.

Geattendeerd wordt op de mogelijkheid de pachten van de landerijen per periodiek te herzien. Informatie hierover kan verkregen worden bij o.a. het Kantoor der Kerkelijke Goederen, postbus 675, 3800 AR Amersfoort, tel. 033-467.10.14. Een actueel overzicht van de pachtprizen wordt met enige regelmaat opgenomen in Kerkbeheer.

Wanneer een begraafplaats wordt geëxploiteerd, geldt dit advies ook voor de grafrechten en voor het verlenen van diensten.

Bijdragen gemeenteleden

Bij de raming van de vrijwillige bijdragen wordt geadviseerd zo reëel mogelijk te begroten, waarbij rekening moet worden gehouden met de financiële draagkracht van de gemeenteleden. Uit de opstelling van de begroting moet blijken waarvoor het geld nodig is, zodat gemeenteleden duidelijk wordt gemaakt waarom op hen een financieel beroep wordt gedaan. Dat betekent: zoveel mogelijk openheid van zaken geven, zodat men kan weten hoe de financiële situatie in de gemeente is. Het is van groot belang mee te doen met de actie Kerkbalans; zie www.kerkbalans.nl. Alle gewenste informatie over de geldwerving in de ruimste zin van het woord, is te verkrijgen op het Centraal Bureau van de VKB, postbus 176, 3300 AD Dordrecht, tel. 078 - 63.93.666.

Wanneer blijkt dat een begroting een tekort aangeeft, dan is het aan te bevelen dit in de oproep aan de gemeenten, dus in de Kerkbalansfolder, te laten zien. Daarbij moet worden aangegeven dat het tekort op de begroting alleen kan worden weggewerkt, wanneer

NIEUWBOUW
RESTAURATIE
ONDERHOUD

Platinalaan 10
5234 GH 's-Hertogenbosch
Tel 073 641 29 51
Fax 073 642 50 55
www.pelsenvanleeuwen.nl
info@pelsenvanleeuwen.nl

ORGELBOUWERS SINDS 1903

■ In Boijl luidt de klok weer

Na ruim twee maanden afwezigheid is de Sint Martinusklok uit 1399 teruggehangen in de klokkenstoel te Boijl (Fr.), zo meldt het Friesch Dagblad van 28 mei 2014. Vanaf nu kunnen de inwoners drie keer per dag de klok weer horen luiden. De klok werd op 18 maart vervoerd naar de firma Lachenmeijer in Nördlingen in Duitsland. Jan Kuipers uit Steenwijk, de door de kerkrentmeesters ingeschakelde klokkenadviseur, betreft deze firma vanwege haar vakbekwaamheid altijd bij noodzakelijk laswerk. In hun tachtigjarig bestaan hebben zij ongeveer 4300 klokken onder handen gehad waaronder ook veel uit Friesland. Zij hebben in de 440 kilo wegende klok een nieuw klepelooog gelast, de klepelinslagplaatsen gerestaureerd en enkele van de kroonarmen hersteld. De firma Daelmans uit Lierop verrichte vervolgens het nodige opknappwerk aan de luidas en vernieuwde het elektrische luidapparaat. Zij plaatste ook de klok terug in de klokkenstoel. De kosten van de

restauratie bedragen ongeveer € 11.000, waarvoor deels subsidies zijn toegezegd. Kerkrentmeester Hendri Derks van de Protestantse Gemeente te Boijl is zeer tevreden. "Het was stil in het dorp. Ik moest nu maar raden wanneer het twaalf uur was. Als college vonden we dat we ook naar de dorpsgemeenschap een plicht hadden om de klok te laten restaureren. We zijn erg blij dat hij eerder dan gepland is teruggekeerd, want vrijdag is er een huwelijksplechtigheid in onze kerk. Het is prachtig dat de klok daarbij weer geluid kan worden."

■ Eén eredienst in trouwkerkje Leur

Het protestantse trouwkerkje in Leur, dat 400 jaar bestaat, wordt maar één keer per jaar voor de eredienst gebruikt, alleen op Hemelvaartsdag, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 5 juni 2014. Op Hemelvaartsdag staat de deur van de kerk open voor een dienst. Afgezien van rouw- en

trouwdiensten, is dit de enige dienst per jaar.

Het ontstaan van de protestantse gemeente Etten-Leur is te danken aan de Leurse schipper Adriaan van Bergen, die in 1590 zijn turfschuit beschikbaar stelde aan prins Maurits. Door de list met het turfschip werd Breda veroverd en vestigden er zich calvinisten uit Holland in de omgeving van Breda, ook in Leur. De leden van de gemeente kwamen uit de wijde omtrek. Ze woonden niet alleen in Etten en Leur, maar ook in Prinsenbeek, Prinsenhage, het Liesbos, Sprundel en Hoeven.

■ Grote Kerk Enkhuizen leeg

De Grote Kerk in Enkhuizen komt leeg te staan. Het kerkgebouw, dat niet meer door een kerkelijke gemeente in gebruik is, diende een tijdlang als winkelruimte. Wat er met het lege bedehuis gaat gebeuren, is nog niet duidelijk, meldde Reformatorisch Dagblad van 15 mei 2014.

Iedereen van wie een financiële bijdrage wordt gevraagd, zijn bijdrage van vorig jaar met tenminste een bepaald percentage verhoogt. In dit verband wordt gewezen op de mogelijkheid om via de website van de VKB de folder met gegevens van de eigen gemeente op maat te maken.

MEERJARENPROGNOSE

Het is voor een goed plaatselijk beleid van belang een meerjarenprognose te maken voor een langetermijnperspectief. Daaruit blijkt o.a. hoe de verschillende begrotingsposten zich zullen ontwikkelen. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende begrotingsposten naar de mate van afhankelijkheid van conjunctuurbewegingen, van salarisontwikkeling en van eigen bedrvoeding.

De indeling van lasten en baten kan uit de volgende categorieën bestaan:

- Aan de lastenkant: loonuitgaven, prijsgevoelige uitgaven, prijsongevoelige uitgaven en rente; de exploitatie van het kerkblad is daarbij afzonderlijk vermeld, al mag men die ook wel tot de prijsgevoelige uitgaven rekenen.
- Aan de batenkant: inkomsten levend geld en weer: prijsgevoelige en prijsongevoelige inkomsten, rente en kerkblad.

Die indeling is zo gekozen omdat op deze categorieën, juist in meerjarenperspectief, bepaalde algemeen bekend zijnde 'economische wetmatigheden' van toepassing zijn. Deze gegevens kunnen o.a. worden ontleend aan de

Macro Economische Verkenning die jaarlijks medio september verschijnt.

Daarin zijn gegevens te vinden betreffende:

1. loonuitgaven: overheid (incl. incidenteel en incl. sociale lasten werkgevers);

De loonontwikkeling is momenteel gematigd, maar zal na verloop van tijd vermoedelijk weer tenderen naar 3 pct. per jaar. Een reeks voor de komende jaren kan dan zijn: [0,5; 0,5; 1; 1,5; 2, 2,5; 3 pct.;....]

2. prijsgevoelige uitgaven/inkomsten: consumentenprijsindex (CPI); De inflatie ligt momenteel onder de doelstelling van maximaal 2 pct. Een reeks voor de komende jaren kan zijn: [1,5; 1,75; 2; 2, 2 pct.;....]

3. lange rente. De lange rente staat voor eind 2014 op een geschatte 1,9 pct.. Een "natuurlijke" lange rente is omstreeks 4,3 pct. De lange rente zal vermoedelijk dus weer wat gaan oplopen. Een reeks voor de komende jaren kan dan zijn: [2,0; 2,0; 2,5; 3,2; 4,3 pct.;....].

Belangrijk is om te beseffen dat deze reeksen gehanteerd worden voor modelmatige doorrekeningen van de komende jaren. De daadwerkelijke reeksen zullen ongetwijfeld een andere ontwikkeling laten zien. Dat laat onverlet dat een meerjarenprognose wel degelijk van belang is. Informatie over kerngegevens voor Nederland en over de prognoses van het Centraal Planbureau zijn te vinden op de website van het Centraal Planbureau. Zie onder andere: www.cpb.nl/publicaties en dan onder MEV. Bij het opstellen van deze richtlijnen is gebruik gemaakt van de juniraming 2014 van het Centraal Planbureau.

“Grote invloed elite op protestants kerkinterieur”

Dr. J. Kroesen

“In geen enkele christelijke traditie was de invloed van de elite op de inrichting van de kerkgebouwen zo groot als in de calvinistische”. Dat zei dr. Justin Kroesen op 27 juni 2014 tijdens het jubileumsymposium van de Stichting Oude Gelderse Kerken (SOGK) in de Oude Calixtuskerk in Groenlo, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 28 juni 2014.

Bij de viering van de SOGK was ook de commissaris van de Koning van Gelderland aanwezig, die het boek “Kijk een kerk!” kreeg aangeboden. Dit werkblad voor kinderen komt in alle tien de kerken van de SOGK te liggen.

Ook andere kerken in Gelderland die hun deuren voor toeristen openstellen, kunnen er gebruik van maken.

Dr. Kroesen, Universitair docent Kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen, gaf een presentatie over het interieur van een groot aantal Gelderse kerken.

Na een eerste gedeelte over overblijfselen van middeleeuwse elementen kwam hij op reformatorische onderdelen in Gelderse kerkinterieurs. In dat verband besprak hij de zichtbare aanwezigheid van een elite in de kerk.

“Een kenmerk van het protestantse kerkinterieur is de grote invloed van de adel. Dat blijkt duidelijk uit een vergelijking van Nederlandse protestantse kerkinterieurs met die

in andere tradities. Nergens was de maatschappelijke elite zo zichtbaar aanwezig in de kerkruimte als in het Nederlandse calvinisme van de 17e en 18e eeuw. Veel kerken veranderden daardoor na de Reformatie niet alleen in een huis voor het Woord maar ook in een huis voor de elite, hier in Gelderland doorgaans de adel”, aldus dr. Kroesen.

Hij noemde herenbanken die hij tegenkwam. “Tegenover de preekstoel stond vaak een forse herenbank, die bestemd was voor de lokale adel. Deze situering vormde een treffende afspiegeling van de

verhouding tussen het wereldlijke en het geestelijke gezag, ofwel tussen de adel en de voorname boeren aan de ene kant en de dominee en de kerkenraad aan de andere.” Verder wees hij op de diverse praalgraven in Gelderse kerken en hij gaf ook aan hoe de elite een vooraanstaande plaats kon krijgen: door geld en invloed. “Het kerkbestuur en de diaconie van de Grote Kerk in Culemborg kregen ieder een vorstelijk bedrag van 2.000 gulden voor het toestaan en plaatsen van een graftombe, onder voorwaarde dat die daar voor altijd moest blijven staan”, aldus de heer Kroesen.

Nationaal plan voor kerken

Steeds vaker komen kerken en kloosters leeg te staan en dreigen deze gebouwen, die vaak van grote culturele waarde zijn, te vervallen of te verdwijnen. Ook als ze nog in functie zijn, hebben kerkbesturen moeite de gebouwen financieel in stand te houden. Om wat aan dat probleem te doen werd op 26 juni jl. in de St. Aegtenkapel in Amersfoort een nationaal plan gerepresenteerd en ondertekend, zo meldt het Friesch Dagblad van 27 juni 2014.

De Agenda Toekomst Religieus Erfgoed moet er tevens voor zorgen dat gebouwen vaker toegankelijk worden voor het publiek dat van de schoonheid en sfeer wil genieten. Het is de bedoeling dat via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verschillende partijen uit de kerk en samenleving op een rijtje zetten op welke manieren het religieus erfgoed in Nederland een zo goed mogelijke toekomst krijgt. Dat geldt zowel voor het voortgaand religieus gebruik als in nieuwe functies. Voor het behoud van kerken en kloosters is het van belang dat alle betrokken partijen op de hoogte zijn van mogelijkheden en kansen die er liggen. Er dient daarom goed gekeken te worden hoe de zorg voor religieus erfgoed door training of scholing kan worden versterkt.

Prof. dr. Sophie van Bijsterveld, bijzonder hoogleraar Religie, Rechtstaat & Samenleving aan de Universiteit van Tilburg, die op deze bijeenkomst sprak, hoopt allereerst dat kerken blijven functioneren in hun oorspronkelijke functie: de eredienst. Kerken en kerktorens zijn verder visuele bakens en oriëntatiepunten die niet zijn weg te denken uit het Nederlandse landschap.

Bovendien is het kerkelijk erfgoed volgens haar ‘verknoot met de geschiedenis van Nederland’ en zitten er prachtige voorbeelden van bouwkunst tussen. “Vaak wordt gesteld dat geloof een privézaak is waar de overheid zich niet mee moet bemoeien, maar als een kerkgebouw gesloopt dreigt te worden, blijkt uit breed gedragen protest daartegen dat kerken ook een publieke en maatschappelijke functie vervullen. Daarom is de lancering van de Nationale Agenda van groot belang”. De kracht zal volgens professor Van Bijsterveld moeten liggen in de samenwerking, want “het dossier is complex en de urgentie is hoog: zonder inspanningen zal het aantal kerkgebouwen dramatisch verminderen”.

Agenda voor kerkrentmeesters

September

29 september: afdeling Noord-Brabant-West te Oisterwijk, Kerkstraat 64. Inleider: Foort Groenleer, gemeenteadviseur kerkbeheer over de nieuwe ANBI-regeling. Voorts de exploitatie van kerkgebouwen door een stichting. Aanvang: 20.00 uur

30 september: afdeling Utrecht verzorgt met RCBB het 1e deel van een cursus kerkrentmeester in de Triumfatorkerk, Marco Pololaan 185-187. De bijeenkomst begint om 19.30 uur. Cursus is volgeboekt met maximaal aantal deelnemers.

Oktober

7 oktober: afdeling Utrecht verzorgt met RCBB het 2e deel van een cursus kerkrentmeester. Locatie: zie hiervoor. Cursus is volgeboekt.

8 oktober: afdeling Noord-Brabant-West te Oudenbosch, Fenkelstraat 24. Inleider: Foort Groenleer, gemeenteadviseur kerkbeheer over de nieuwe ANBI-regeling. Voorts de exploitatie van kerkgebouwen door een stichting. Aanvang: 20.00 uur

14 oktober: afdeling Utrecht verzorgt met RCBB het 3e en laatste deel van een cursus kerkrentmeester. Locatie: zie hiervoor. Cursus is volgeboekt.

15 oktober: afdeling Noord-Brabant-West te Giessen, Kerkstraat 4. Inleider: Foort Groenleer, gemeenteadviseur kerkbeheer over de nieuwe ANBI-regeling. Voorts de exploitatie van kerkgebouwen door een stichting. Aanvang: 20.00 uur

15 oktober: afdeling Noord-Holland, Westzijderkerk, Westzijde 75 te Zaandam. Inleiding van ds. Ron van der Spoel over het onderwerp 'Houd de vlam brandend'. Aanvang: 19.45 uur.

15 oktober: afdeling Zeeland te 's-Gravenpolder. Inleiding: van o.a. ds. G. van Meijeren, hoofd van het Mobiliteitsbureau voor predikanten en kerkelijk werkers. Aanvang: 19.30 uur.

22 oktober: afdeling Zeeland te Grijskerke. Onderwerpen: beter inzetbaar maken van menskracht in de regio, de SBKG Zuid-Nederland en RCBB die de ANBI-wetgeving per 1.1.2016 bespreekt. Aanvang: 19.30 uur.

23 oktober: afdeling Groningen te Harkstede. Inleider: Theo Trox, gemeenteadviseur kerkbeheer over: Toezien door het Regionaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB). Aanvang: 19.45 uur.

30 oktober: afdeling Zeeland te Haamstede. Onderwerpen: beter inzetbaar maken van menskracht in de regio, de SBKG Zuid-Nederland en RCBB die de ANBI-wetgeving per 1.1.2016 bespreekt. Aanvang: 19.30 uur.

November

6 november: afdeling Groningen te Veendam. Inleider: Theo Trox, gemeenteadviseur kerkbeheer over: Toezien door het Regionaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB). Aanvang: 19.45 uur.

6 november: afdeling Zeeland te Terneuzen. Onderwerpen: beter inzetbaar maken van menskracht in de regio, de SBKG Zuid-Nederland en RCBB die de ANBI-wetgeving per 1.1.2016 bespreekt. Aanvang: 19.30 uur.

10 november: afdeling Zuid-Holland te Alphen aan den Rijn. Inleiders: mr. drs. J.C. Schaap, onderwerp: Kerksluiting: einde of nieuw begin? En ir. B.P. de Wit, onderwerp: Kerkgebouwen uw zorg, onze zorg.

11 november: afdeling Zeeland te Tholen. Onderwerpen: beter inzetbaar maken van mens-

kracht in de regio, de SBKG Zuid-Nederland en RCBB die de ANBI-wetgeving per 1.1.2016 bespreekt. Aanvang: 19.30 uur.

11 november: afdeling Zuid-Holland te Papendrecht. Inleiders: mr. drs. J.C. Schaap, onderwerp: Kerksluiting: einde of nieuw begin? En ir. B.P. de Wit, onderwerp: Kerkgebouwen uw zorg, onze zorg.

12 november: afdeling Oost-Noord-Brabant en Limburg in Geleen, Ontmoetingskerk, Emmalaan 50 Geleen. Onderwerpen: de fusie van de afdeling met Noord-Brabant-West en de nieuwe ANBI-regeling.

17 november: afdeling Drenthe in Sleen. Onderwerpen zijn vrijwilligersverzekeringen (Marsh Mercer) en ANBI (mr. J. Broekhuizen). Aanvang: 19.45 uur.

20 november: afdeling Drenthe te Smilde in kerkelijk centrum Het Kompas, naast de Koepelkerk. Onderwerpen zijn vrijwilligersverzekeringen (Marsh-Mercer) en ANBI (mr. J. Broekhuizen). Aanvang: 19.45 uur.

26 november: Regiobijeenkomst afdeling Groningen te Winsum. Inleider: Theo Trox, gemeenteadviseur kerkbeheer over: Toezien door het Regionaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB). Aanvang: 19.45 uur.

Januari 2015

18 januari – 1 februari 2015: actie Kerkbalans.

April 2015

18 april 2015: Ede, ReeHorst, jaarcongres en beurs VKB.

Vrijwilligers ('donateurs van tijd') in een belangenstrijd

Mr. drs. J. Cor Schaap

Tijdens het VKB-Congres van 12 april 2014, hield mr. drs. Cor Schaap een inleiding over vrijwilligers. Mariette van Ooijen maakte daarvan het volgende verslag.

Vrijwilligers worden vaak voorgesteld als belangeloos, maar ze hebben wel degelijk een belang en soms zelfs meerdere belangen! Ze zijn dan wel financieel belangeloos, maar daarnaast ligt een heel terrein van andere belangen. Dat betekent een interne belangen strijd (welk belang laat ik als vrijwilliger voorgaan) maar ook een concurrentie tussen de organisaties: wie kan het beste mijn belang dienen. Vrijwilligers binnen de kerk als 'donateurs van tijd' hebben hun eigen – vaak veelvormige – belangen en motiveringen. Het zijn ook vaak 'veelgevers'. Ze geven behalve tijd ook vaak geld en/ of goederen. Maar ze geven vaak ook aan andere doelen dan de kerk, ze kennen dus de weg naar de andere organisaties als die hun belangen beter kunnen dienen.

Andere belangen

De heer Schaap introduceert de volgende stelling: De vrijwilliger heeft geen financiële belangen, maar wel andere belangen. Hij /zij heeft er o.a. belang bij dat zijn motieven worden beloofd. Dit is een gerechtvaardigd belang. Wil je deze motieven belonen, dan moet je wel

weten welk motief de vrijwilliger heeft voor het uitvoeren van zijn of haar taak.

Er wordt een eerste aanzet van 10 motieven gegeven, die bij iedere vrijwilliger in een verschillende mix en verhouding kunnen meespelen:

1. Het religieuze motief (God roept)
2. Het gemeenschapsmotief (de gemeenschap vraagt)
3. Het organisatorisch motief (de kerk heeft nodig)
4. Het ethische of diaconale motief (het moet toch eigenlijk)
5. Het goede voorbeeld motief (inspireren)
6. Het beter-kunnen motief (dat kan beter en ik..)
7. Het compensatie motief (hier kan ik iets betekenen)
8. Het wel leuk motief (wel gezellig en sexy houden s.v.p.)
9. Het motief van de sociale druk ('k moet toch ook maar eens)
10. Het therapeutische motief (u moet eens onder de mensen komen)

Motief

Het motief is van invloed op de manier waarop je het beste aandacht aan de vrijwilliger kunt geven. De ene vrijwilliger zal het bijvoorbeeld fijn vinden om een kerstpakket te ontvangen, terwijl de ander dit niet waardeert. Uiteraard moet je dan wel weten wat de motieven van de vrijwilliger zijn. Heeft de kerkelijke organisatie voldoende oog voor de verschillende motieven en hun gevolgen? En houden we hier ook rekening mee bij het zoeken naar nieuwe vrijwilligers? Soms zijn we allang blij als iemand 'ja' zegt en vragen we verder niet door. Vanuit de zaal geeft één gemeente aan te werken met een vrijwilligerscontract. Hierbij is ook aandacht voor de motieven. Vervolgens kan bepaald worden of dit motief past bij de functie en de plaats in de organisatie. Weet wat je doet als je een snelle beslisser met

een beter-kunnen motief in één groep zet met iemand voor wie het 'wel leuk' moet blijven of 'onder de mensen moet komen'. Overigens nog een opmerking van een zaal vol "echte" kerkrentmeesters: een contract heeft ook weer juridische en fiscale voordelen.

Vragen

Na de inleiding en plenaire discussie werd het gehoor in groepen opgesplitst en ging men aan de slag met verschillende vragen, waaronder:

1. Heeft de kerk een aparte status of is het één van de vele goede doelen die een mens kan kiezen om iets aan te geven.? Kortom: heeft de kerk al dan niet terecht, concurrenten?

Volgens de groep heeft de Kerk wel degelijk een aparte status. Bij de oudere generatie misschien meer dan bij de jongere generatie. We raken zo ook aan het onderscheid tussen de oude en nieuwe vrijwilliger. Boeiend verschijnsel: de kerk inspireert juist om aan andere doelen te geven, ongeveer 40pct. van de ontvangen gelden wordt doorgegeven.

2. Zijn alle motieven die mensen hebben om iets aan de kerk te geven even goed en is daarom iedereen welkom om iets te geven (denk aan schenkingen onder bepaalde voorwaarden)? De eerste reactie is eigenlijk: als ze maar geven! Maar vervolgens blijkt toch dat je sommige schenkingen onder bepaalde voorwaarden toch moet weigeren. En houd rekening met de beloften van eventuele voorgangers. Het is vervelend als bijvoorbeeld geld ergens voor wordt ingezet, terwijl dit absoluut niet de bedoeling was. Of als het geld te veel geoormerkt is voor een brede inzet (alleen voor het onderhoud van een kerkgebouw dat juist moet sluiten)

3. Welke motieven missen we bij de gegeven 10 deelmotieven? Twee personen missen een deelmotief bij de opsomming, namelijk:
- Aflaat motief – mensen met veel geld en weinig tijd, geven geld, zodat mensen met meer tijd om vrijwilligerswerk te doen die tijd kunnen inzetten.
 - Babyboom motief – de generatie die met pensioen gaat en het nu tijd vindt om wat terug te doen.

Vrijwilligersbeleid

Er blijkt dus inderdaad een hele mix van motieven mee te spelen bij iedere vrijwilliger en ook nog een (leef-)tijd gebonden element. Zouden de verschillende motieven van mensen die vrijwilligerswerk doen, gevolgen hebben voor bijvoorbeeld: een vrijwilligersbeleid, de manier van vergaderen, de wijze van waardering, de algemene betrokkenheid en het volhouden bij problemen? Er was helaas in deze workshop te weinig tijd om in te gaan op deze laatste vraag. In die zin bleef het een open vraag, al vermoedden velen dat het antwoord weleens 'ja' zou kunnen zijn. In ieder geval voldoende van belang om verdere aandacht aan te besteden.

Mr. drs. J. Cor Schaap is theoloog, jurist en mediator. Hij heeft een eigen bureau en is landelijk betrokken bij het project van KKA/KKG en VKB 'KerkDialoog', dat gemeenten begeleidt in overgangssituaties van reorganisatie, kerksluiting. enz. Zie www.kerkdialoog.nl.

■ Informatie over "echte" natuurbegraafplaatsen

De in 2013 opgerichte Branchevereniging Natuurbegraafplaatsen Nederland (BRANA) heeft een website geopend (www.brana.nu) waarop voortdurend informatie wordt verstrekt over haar activiteiten. De drie speerpunten van BRANA zijn: het bevorderen van een herkenbare en betrouwbare positie voor particuliere natuurbegraafplaatsen in Nederland; het borgen van kwaliteit van natuur, cultuur, dienstverlening en bedrijfsvoering van natuurbegraafplaatsen; en het bewaken van de gevolgen van

natuur- en fiscale wetgeving voor natuurbegraafplaatsen. De ontwikkeling van natuurbegraafplaatsen is de laatste jaren behoorlijk op gang gekomen.

Er wordt een aantal initiatieven gesignaleerd gericht op het ontwikkelen van nieuwe natuurbegraafplaatsen en er is een aantal bestaande begraafplaatsen dat zich als natuurbegraafplaatsen uitgeeft. Dat is een gevolg van het feit dat er geen eenduidige omschrijving is, noch een beschermde status van het begrip 'natuurbegraafplaats'. Dat kan tot onduidelijkheid en verwarring leiden, vooral bij de consument. Een natuurbegraafplaats kenmerkt zich onder andere door het aangaan met rechthebbenden van verbintenissen voor onbepaalde tijd. Zij vervullen een belangrijke functie met een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Borging van continuïteit en kwaliteit is daarom van essentieel belang, aldus een bericht in het blad "De Begraafplaats" van juni 2014.

■ 2013 goed jaar voor SKG

In SKG Nieuws nr. 2 van zomer 2014, publiceert de Stichting Kerkelijk Geldbeheer een korte impressie van de jaarrekening 2013. Ondanks de laagconjunctuur en spanningen op de financiële markten kan SKG terugzien op een zeer goed verslagjaar. In de gepresenteerde jaarrekening komt dit goed tot uitdrukking. De groei van de bedrijfsactiviteiten komt onder andere tot uiting in de groei van het balanstotaal met 6,17 pct. van € 369,6 miljoen naar € 392,4 miljoen. De totale baten, het renteresultaat en de provisiebaten samen, namen met 7,03 pct. toe en komen uit op € 4,6 miljoen. Deze toename is een gevolg van groei van de toevertrouwde middelen en uitzettingen. De totale lasten zijn t.o.v.2012 met 11,65 pct. gestegen. Als onderdeel van deze lasten hebben de gestegen 'andere beheerlasten' in 2013 onder andere te maken met de revitalisering van het SKG-kantoor en de aanloopkosten voor SEPA, dat tot doel heeft alle eurobetalingen in Europa te standaardiseren. Ook in 2013 heeft SKG geen mutatiekosten op het rekening-courant

betalingenverkeer bij SKG aan de cliënten doorberekend. In de praktijk is het betalingsverkeer voor SKG cliënten vrijwel gratis.

■ Subsidie jonge werkloze

Wanneer een langdurig werkloze jongere een werkervaringsplek binnen een organisatie wordt aangeboden en die jongere is werkzaam op grond van een z.g. Startersbeurs, dan kan men voor de begeleidingskosten voor subsidie in aanmerking komen. De instelling kan dan van de gemeente een vergoeding krijgen van € 500 per maand voor iedere maand dat de jongere bij de instelling in dienst is. De Startersbeurs maakt het mogelijk voor jonge starters om praktijkervaring op te doen. Voor meer informatie: www.startersbeurs.nl, aldus een bericht in het blad Bestuur en Rendement van juni 2014.

■ Restauratie Nieuwe Kerk in Groningen

De Nieuwe Kerk in Groningen wordt gerestaureerd. Het werk moet klaar zijn voor de viering van het 350-jarig bestaan van het kerkgebouw in september. De restauratie is onderdeel van het onderhoudsplan dat mogelijk is door een BRIM-subsidie. Op 24 maart is de laatste fase van de restauratie van de buitenkant van het gebouw gestart. Het gaat om herstel van muurwerk, dakwerk en goten. Scheuren in het zandsteen zullen worden gevoegd en de loden dakjes worden hersteld. En alles wordt geschilderd. Tegelijkertijd is een restauratie van het interieur gaande. Het betreft met name het herstel van de zeventiende-eeuwse burgemeestersbank met houtsnijwerk en van de dooptuin. De Nieuwe Kerk was in Groningen de eerste en in de Nederlanden de vijftigste kerk die na de Reformatie speciaal gebouwd werd voor de protestantse eredienst. De kerk is in 1664 in renaissancestijl gebouwd naar het voorbeeld van de Noorderkerk in Amsterdam. Ze telt circa 800 zitplaatsen. Wekelijks bezoeken 200 à 250 mensen de zondagse diensten, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 15 mei 2014.

Oude Friese kerken vormen grootste museum van Friesland

Het Friesch Dagblad van 30 juni 2014 besteedt aandacht aan de opening van de elfde editie van Tsjerkepaad. Meer dan 250 kerken openen de deuren tijdens de zomerperiode op zaterdag. Hierin is Friesland uniek. "Het is een „onverteerbare gedachte" dat veel middelbare scholieren met schoolreizen maken naar Rome of Parijs, maar "waarschijnlijk nooit een oude Friese kerk van binnen krijgen te zien". Volgens dr. Justin Kroesen, docent Kunstgeschiedenis van het Christendom aan de Rijksuniversiteit Groningen, ligt daar een geweldig educatief potentieel.

"We móeten die pelgrimage naar ons verleden maken", zo bepleitte Kroesen. In veel Friese dorpen en steden is de kerk vrijwel het enige gebouw van meer dan driehonderd jaar oud dat nog overeind staat. "In een groot aantal Friese kerken stap je als bezoeker moeiteloos drie of vier eeuwen terug in de tijd, als was het gebouw een tijdmachine."

Pelgrimstocht

De opening van Tsjerkepaad 2014 was in de Sint Bonifatiuskerk in Dokkum en werd bijgewoond door ongeveer 130 mensen, die een afwisselend programma meemaakten van lezingen, muziek en die zelf ook nog bij schitterend weer op pelgrimstocht gingen. De verwachting is dat dit jaar opnieuw tienduizenden bezoekers naar de ruim 250 kerken van Tsjerkepaad komen. Kroesen sprak de hoop uit dat inderdaad velen dit gaan doen, omdat de oude Friese kerken verhalen vertellen die je "ter plekke kunt beleven". "Bezoekers zullen er stuiten op verhalen over geluk en pech, over rijkdom en armoede, wreedheid en tederheid, leven en dood, man en vrouw. Een oude kerk is als een driedimensionaal geschiedenisboek dat zich niet alleen laat lezen, maar dat ook betreden en beleefd kan worden. Dit is een uniek gegeven waarvan we ons zeker in deze tijd van kerksluitingen en herbestemmingen heel goed bewust moeten zijn."

Het jaar 1100

De oudste nog bestaande kerken in

De Willibrordkerk van de protestantse gemeente Holwerd

Friesland dateren van rond het jaar 1100. "De meeste oude Friese kerken werden gebouwd in de tweede helft van de middeleeuwen, tussen de twaalfde en het midden van de zestiende eeuw, terwijl van de inrichting het leeuwendeel uit de zeventiende en achttiende eeuw stamt." Kroesen ging in de Sint Bonifatiuskerk op zevenmijlsaarden door de Friese kerkgeschiedenis heen. De RUG-docent beschreef hoe Friesland aan het eind van de middeleeuwen bijna zestig kloosters had. "Een dichtheid die tot de hoogste in Europa behoorde." Helaas is er na de Reformatie weinig van bewaard gebleven. "De grootste kloosterkerk die nog overeind staat is de Grote of Jacobijnerkerk in Leeuwarden. Die behoorde toe aan de dominicanen, die ook wel 'predikheren' werden genoemd. In Bolsward bleef nog de Broerekerk bewaard, een restant van het franciscanen klooster aldaar."

VIP-lounges

Na de Reformatie veranderde het interieur in de kerken drastisch, niet in de laatste plaats door de Beeldenstorm die in 1566 uitbrak. Deze ging ook aan het Noorden niet voorbij. Er zijn zelfs ooggetuigenverslagen van. "In Winsum sloegen de adellijke gebroeders Ripperda al het meubilair kort en klein, en in Garsthuizen

deden de gebroeders Van Starckenborgh hetzelfde. Alles wat aan de 'paapsche afgoderij' herinnerde, werd uit de kerken verwijderd." Na de grote opruimwoede kwam er protestants meubilair, vaak niet minder monumentaal. De adel kreeg een ereplaats. "Om rustig naar de preek te kunnen luisteren, werden in veel kerken rondom de preekstoel vaste banken geplaatst. De adel kreeg zijn eigen private zitplaats in de vorm van een herenbank, de VIP lounges van weleer. Het gewone volk zat op eenvoudiger banken, mannen en vrouwen gescheiden". Je zou het - met een knipoog - de voorloper van de moderne skyboxen in de voetbalstadions kunnen noemen.

Bonifatius

Nog altijd zit het in de genen van mensen om pelgrimsplaatsen te bezoeken: van het Heilige Land tot Rome en Santiago de Compostella. En ook de Dokkumse Bonifatiuskapel, waar een bedevaartstocht naar toe ging onder leiding van Lammert de Hoop. Hij vertelde over de levens van Bonifatius en pater Titus Brandsma.

De voorzitter van Tsjerkepaad, ds. Gerrit Groeneveld, sprak de wens uit dat deelnemende kerken "wandelingen en fietstochten met een ►

bezinningskarakter" gaan houden. "Er zijn in Friesland prachtige routes uit te zetten en het bezoek aan de kerken kan er door bevorderd worden". De voorzitter bedankte "de duizenden vrijwilligers die zich ook dit jaar weer inzetten en laten zien dat de kerkgastvrij is." De kerken zijn vanaf 5 juli tot 13 september open. Op 20 september is de afsluiting van de openkerkenroute in de Willibrordkerk van Holwerd.

■ Vaticaan in rode cijfers

Het Vaticaan heeft het boekjaar 2013 afgesloten met een tekort van ruim € 24,4 miljoen. Dat is te wijten (zo'n € 14 miljoen) aan het dalen van de goudprijs. De grootste uitgavenpost zijn de personeelskosten (€ 125 miljoen voor 2.886 personen) en de belasting op onroerende goederen in Italië (ruim € 15 miljoen). Vaticaanstad, dat autonoom is van de Heilige Stoel, had vorig jaar een overschot van € 33 miljoen. Dat is € 10 miljoen meer dan in 2012, aldus een bericht in het Friesch Dagblad van 11 juli 2014.

■ Voor energiec collectief al 1300 kerken aangemeld

Van de 1.700 deelnemende kerken aan Energie voor Kerken hebben zich al 1.300 kerken definitief aangemeld voor het collectief 2015-2016, zo blijkt uit de Nieuwsbrief Energie voor Kerken, nr. 12 van juni 2014. Greenchoice blijft in deze jaren de leverancier. Van de 400 kerken die nog niet zijn aangemeld, hebben 100 kerken zich afgemeld, voornamelijk wegens verkoop, sloop of fusie.

Ongeveer 300 kerken maakten nog geen keuze. Voor het jaar 2015 is er op dit moment 40 pct. van het volume ingekocht (elektriciteit klein- en grootverbruik en kleinverbruik gas). In oktober zal 100 procent zijn ingekocht en wordt het definitieve tarief bekendgemaakt. Kerken die zich nog niet hebben aangemeld, kunnen dit alsnog doen via www.energievoorkerkleden.nl, aldus de nieuwsbrief.

■ Stichting Kerken voor Kerken

De stichting Kerken voor Kerken (KvK), die verbonden is met Samen Kerk in Nederland (SKIN), is medio 2013 opgericht en heeft als doel een bijdrage te leveren dat deze kerken behouden blijven voor een religieuze of culturele functie, zo meldt het Info Bulletin Kerken voor Kerken van zomer 2014. De doelstelling zal in fasen gerealiseerd worden. De eerste fase is om gevestigde Nederlandse kerken en migrantenkerken met elkaar in verbinding te brengen om een aantal af te stoten kerken in handen van migrantenkerken te brengen.

Verscheidene migrantenkerken hebben het loket van KvK inmiddels gevonden. In Den Haag worden zes kerkgebouwen door de protestantse gemeente 's-Gravenhage afgestoten. Er is onder begeleiding van Kerken voor Kerken een groep kerken gevormd die onderzoekt of een van deze kerken voor migrantenkerken beschikbaar kan komen. Ook is er overleg met het college van kerkrentmeesters daarover. Op initiatief van KvK kwamen op 2 april 2014 vertegenwoordigers van migrantenkerken, gevestigde Nederlandse kerken, christelijke politieke partijen en gelieerde organisaties bij elkaar in Utrecht om het idee van een landelijk door christelijk Nederland gedragen beweging van Kerken voor Kerken te bespreken. Tijdens die bijeenkomst werd een concept Manifest besproken waarin de kerken in Nederland zich kunnen verbinden om concrete steun te organiseren voor migrantenkerken. Het is de bedoeling dit Manifest in een te organiseren festival van migrantenkerken en gevestigde kerken vast te stellen dat gepland stond voor het najaar 2014.

Het bestuur van KvK besloot dit enigszins uit te stellen omdat het bestuur preciezer in kaart wil brengen wat bij de migrantenkerken de behoefte aan gebouwen is en hoe de gevestigde kerken, christelijke politieke partijen en gelieerde organisaties daaraan kunnen bijdragen. Daarom organiseert KvK een expertmeeting op 30 september a.s. van 13.30 – 17.00 uur in het

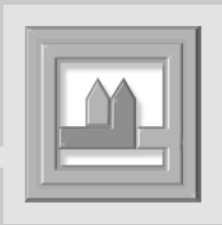
Landelijk Dienstencentrum van de Protestantse Kerk in Nederland te Utrecht. Na deze expertmeeting zal in een beleidsnotitie meer concreet worden uitgewerkt hoe men, op basis van de dan in kaart gebrachte behoefte, dit initiatief zou kunnen ondersteunen. Die beleidsnotitie zal dan ook op het festival gepresenteerd worden, aldus het Info Bulletin.

■ Evangelische Kerk Duitsland krimpt met 200.000 leden

Het ledental van de Evangelische Kerk in Duitsland (EKD) is in 2012 met 200.000 mensen afgenomen, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 28 juni 2014. Aan het einde van dat jaar telde het grootste Duitse protestantse kerkverband 23,4 miljoen leden. Van de ruim 80,5 miljoen Duitsers zijn er bijna 50 miljoen lid van een kerk. De Rooms-Katholieke Kerk is met 24,4 miljoen leden de grootste, op de voet gevolgd door de EKD. Die telt volgens de meeste recente cijfers 23.356.096 leden. Het ledental loopt jaarlijks met tienduizenden terug. Als reden voor de teruggang van het aantal kerkleden wordt aangevoerd dat er meer mensen werden begraven dan dat er werden gedoopt. Bovendien ligt het aantal uittreeders beduidend hoger dan het aantal toetreders. Binnen de EKD keerden zo'n 138.000 mensen de kerk de rug toe.

Uit de statistieken blijkt verder dat er in Duitsland in 2012 ongeveer 1,1 miljoen kerkdiensten zijn gehouden, waarvan 210.000 kinderdiensten. Dat zijn er 18.000 per week. Ongeveer 850.000 Duitsers bezoeken wekelijks een protestantse eredienst. Gemiddeld volgen 700.000 mensen (6,7 pct.) een kerkdienst op televisie.

Aan de 237.000 avondmaalsvieringen namen meer dan 9 miljoen EKD-leden deel. Er werden 168.000 kinderen en 19.000 volwassenen gedoopt. Vooral in de oostelijke deelstaten laten veel mensen die als volwassene tot geloof zijn gekomen, zich dopen. De Evangelische Kerk in Duitsland telt zo'n 21.000 kerken en kapellen, waarvan er 17.000 op de monumentenlijst staan.

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Gert Kuiper, Hoogland/ Amersfoort-Noord, 50 jaar organist

G. Kuiper, Hoogland/Amersfoort-Noord

GOUD

toegekend aan:

Aly Kloosterman-de Jong, Doezum, 40 jaar organist

A. Kloosterman-de Jong

Hielke Dijkstra, Gerkesklooster-Stroobos, 41 jaar administrateur

H. Dijkstra, Gerkesklooster-Stroobos

Peter Wassink, Ginneken, 40 jaar diverse functies

Gerard Baauw, Kerk- en Kapel-Avezaath, 42 jaar koster en ledenadministrateur

Willy Visser, Kerk- en Kapel-Avezaath, 42 jaar koster

Diana Spoelman- de Graaff, Leens-Mensingeweer, 40 jaar organist

Ton Timmerman, Brugkerk Lemelerveld, 40 jaar organist

Piet Bron, Oss, 40 jaar organist

Johannes Jacobus Matser, Pijnacker-Delfgauw- wijkgemeente Ontmoetingskerk, 45 jaar organist

J.J. Matser, Pijnacker-Delfgauw

Nicolaas Arie van der Kooij, Woerden, 40 jaar organist

Tafel(s) - Stoelen - Kapstokken voor uw kerkzaal of bijgebouw? Kijk voor modellen en prijzen: www.kantinemeubilering.nl Komt u bij ons kijken of komen wij naar U toe? Tel. 0183-50 50 85

ZILVER

toegekend aan:

Pieterella Cornelia Schraver-Beekman, Bruinisse, 33 jaar organist

P.C. Schraver-Beekman, Bruinisse

Willem Koolmees, Capelle aan den IJssel, 30 jaar administrateur, verkoper collectebonnen

W. Koolmees, Capelle aan den IJssel

BRONS

toegekend aan:

Everhardus Gerrit Hamer, Dronten, 12 jaar organist

Insignes van de

Protestantse Kerk in Nederland

GOUD

toegekend aan:

Jan Jacob Visser, West Maas en Waal, 42 jaar jeugdoudersring, oudersring en voorzitter kerkenraad

ZILVER

toegekend aan:

Pieter Gerrit van Leeuwen, Eindhoven, 25 jaar penningmeester wijkfonds

Martje Klazes Roerdink-Talma, Stiens, 25 jaar catecheet

Kerkgeluidstechniek op z'n best!

de techniek als hulpmiddel, ook in uw kerk

De kerkgeluidstechniek schrijdt voort ... met rasse schreden! Dialoog Church Sound is als specialist op kerkgeluidstechniek niet achtergebleven en heeft met meer dan 1800 kerken in Nederland een groot werkgebied. Met gebruikmaking van de nieuwste digitale techniek en zijn zowel grote galmrijke als kleinere kerken inmiddels voorzien van kerkgeluidsystem en die zorgen voor een uitstekende spraakverstaanbaarheid en dat tegen budgettair verantwoorde aanschafprijzen.

Dialoog Church Sound

Bolognalaan 6

5632 RL Eindhoven

www.cantorsound.nl

040 - 24 20 840

info@cantorsound.nl

Uw digitaal kerkelijk bureau: SKG Collect!

Gemeenten en kerken die behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland kunnen bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer sparen, lenen en hun betalingsverkeer regelen. Bovendien biedt SKG Online u de mogelijkheid digitaal betalingen te verrichten. SKG werkt zonder winstoogmerk. Met gunstige rentepercentages en lage kosten voor betalingsverkeer.

Want ons motto is: *Geld van de kerk voor de kerk!*

www.skggouda.nl

Donatus

het vertrouwde verzekeringsloket van A tot Z

Voor kerken en kerkelijke gebouwen heeft Donatus een aantal specifieke verzekeringsproducten ontwikkeld. Ook voor kerkelijke werkers in loondienst en kerkelijke vrijwilligers heeft Donatus verzekeringen op maat. Bijvoorbeeld:

- + aansprakelijkheid en rechtsbijstand
- + auto/verkeersschade
- + CAR-verzekering
- + inboedel/inventaris
- + kerkgebouwen, pastorieën en woonhuizen
- + kostbaarheden
- + milieuschade
- + monumenten
- + ongevallen vrijwilligers
- + orgels
- + verenigingsgebouwen
- + ziekengeld
(loondoorbetaling bij ziekte)
- + ziektekosten/zorgverzekering

Graag informeren wij u nader. Bel ons gerust voor een informatiefolder of een afspraak. Ook kunt u via onze website vrijblijvend een offerte aanvragen.

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

BELANGENBEHARTIGING • DIENSTVERLENING • KENNIS INSTITUUT

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is de organisatie van beheerders in de Protestantse Kerk in Nederland. De VKB zorgt voor de belangenbehartiging en de dienstverlening voor haar leden.

Daarnaast is de Vereniging een kennisinstituut ten dienste van kerkrentmeesters en alle andere beheerders in de Kerk. De VKB beschikt daartoe over veel kennis en ervaring op het gebied van geldwerving, gebouwen en monumenten, beheer van begraafplaatsen, verzekeringen, enz.

De VKB weet wat er speelt in de kerk en in de wereld daar omheen. Zij weet wat kerkelijke gemeenten nodig hebben en zoekt daar betaalbare oplossingen voor. Protestantse gemeenten, Hervormde gemeenten, Gereformeerde kerken en Evangelisch-Lutherse gemeenten, maar ook externe relaties die binnen de doelstellingen van de Vereniging vallen, kunnen gebruik maken van de volgende diensten van de VKB:

- **MAATWERK IN VERZEKERINGEN:**
nu al ruim 6000 verzekeringen, ondergebracht bij Marsh/Mercer, voor WA, bestuurdersaansprakelijkheid, rechtsbijstand, ongevallen, fraude en beroving, vervanging van predikanten, zorg en inkomen, inkomensverzekeringen onder op maat gemaakte polisvoorwaarden en tegen uiterst scherpe premies.
- **STEUN BIJ GELDWERFING:**
al het materiaal voor de actie Kerkbalans, eigen folders en brochures voor uw gemeente, advies voor de plaatselijke geldwerving.
- **ADVIEZEN VOOR BEHEERDERS:**
over kerktorens, orgels en kerkverwarming, belastingwetgeving en beheer van kerkelijke begraafplaatsen.
- **PUBLICATIES:**
handleiding voor kerkrentmeesters, modellen voor plaatselijke regelingen, overeenkomsten en tarieven.
- **ONDSCHIEDINGEN VOOR VRIJWILLIGERS:**
draaginsignes en speldjes bij jubilea van kerkelijke medewerkers.

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

Centraal Bureau Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer
in de Protestantse Kerk in Nederland
Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht
Postadres: Postbus 176, 3300 AD Dordrecht.
Telefoon: 078 - 639 36 66, Fax: 078 - 631 59 49
E mail: info@kerkrentmeester.nl
Website : www.kerkrentmeester.nl